

Landskap: Kalmar län

Upptecknat av: P. G. Pettersson

Härad: Göremöre

Adress: Sillhövda Halmbyväg

Socken: Kyrkfjördar i Gullabo

Berättat av: underhånd

Uppteckningsår: 1932

Född år 1863 i Gullabo, Torsås, Småland

Uppteckningen rör sig om gulens förflyktningar och bruk, inom Småland.

Detta är mitt egen berättelse, efter mina egna upplevelser jag här vill berätta, som försiktigt vi i gulflyandet under den tid jag ännu befann mig inom Göderö småland under mina barnsdomar till sista datat att återvända in.

Tomasafton, och Tomasdagen s arbete.

Tomasafton och
Tomasdagen s arbete.

Intill hället på dagen tomars afton som kallades lille-gulaförvar fisk utpå varje handarbete man därmed visat på ett ledet allt arbete ned för att återtaga sin bärjan följande dag tomasdagen hället då kvinnorna skulle till att släpa gulhusen, och männen till att hitta sitt gullbräckan, ty det var ja under mina föräldras tid att man sålde tillsammans så att

3199

2

så att man fikk tillhaga hundra hanner brännvin
 på en gård. en av bönderna stod för hela hantum
 och tog emot pångar för hela antalet hanner och
 samma borde hämtade dat från bränneriet med
 sin ök. man fikk ju höga uti mindre postbyxor
 t. ex. en kvinna män då hägdes prisett med ed dalar
 d. v. s. nio dalar hanna uti småpostar män då
 hundra hanner togs på en gård så blev prisett alla
 dalar hanna 150 hanner och därövar på en
 och samma begäran. blev prisett halvattande dalar.
 Dätta gjorde att man ville sala tillammans så
 myckett man hande få i hop. något förbud för
 sådan salning fanns icke under vissa förfadars tid
 och icke var det något förbud för brännerierna
 ren att salya sprit och utmyntera på dätta idt
 tillgången på brännvin var god. och vägen var icke
 synnerligen lång för södra smaland och östra blekinge.

ANDRE TILLFÖRSLIGT

varför man flitigt antlitade dat gamla malmstadsbränna
brännaxiet som låg uti metten på visse hyårda
församling, och under alla förhållanden där stora
högtider mättades så som jul, påsk, pingst och mid-
vinter, där turndels männa utminniterades dag-
ligen med början s. a. g. dygn före halvårrna.
Hos dör banden där salningens mhet, skulle och
bränningens bestyrningen föresiga, därrna bande stod
uti årsval, för att var och en fick sin belöda
rätt till var och en delagare mättes med samma
brannmätt och stop om man icke skulle ha ypper
mannar, ingen bande tog mindre än tio männa
och s. m. storbändar ända upp till tyugo männa,
arbetare och torpare tvåtton från männa bränning
drängar över ardetan är som nära sig med tre stop
män en tyugoåring och däravval två männa, därmed
fick icke dör som var under 18 år att bränna uti frida,

3199

3

MINDRE TILLFÖRSLIGT

3199

4

etter hv. ett tamardagen började bränninsmätningen
 dia skulle alla delägare varda närvavarande, dät på
 gich under fullständig tystrad och ordning till var
 och en hade fått sin del, man dia mätningen var
 väckställd, var alltid vanligt att dät blev en del
 brännin övar uti häsette, vilketta fällades för
 hystebrännin, men dätta skulle bytas ja att
 var och en delägare skulle ha sitt sypor så längt
 dät räckte, alla syp uti en och samma lemnadg ep-
 ter varandra, naturligtvis den som hade den stör-
 sta beställningen, fick de flästa syporna, dätta
 yorde att man fick åtta för att smaka på innehålllet
 och bevuda varandra att smaka på var och ens, ja
 att dät blev ofta förrymhet, så att hysteägellt
 hande fastställa till längt form på följande dag,
 och slutade till och med, uti blodiga stridar, man
 dät var ja vanligt, att ingen förlorade vid sian tider,

NDRE TILDEGÅNGAR

MINDRE TILLFÖRLITLIG

under samma tid var huinnaona nöpplatta med
 att stoppa uti olika försorar dätha var dat en
 da arbete man skulle utföra där dagen, utom de
 husliga bestyrken inam hus, allt utarbete var ned-
 lachet. Nåväl Tomas afton skulle däta varo mäkt
 uti alla hus och stugor, för att ikke få påhåll av
 Tomas under sin framfart, som gick grusen till
 till väga si väl uti skog och mark som på öppna
 vägarna, sade varo förfäder, "män dat har ikke
 god sitt på". De dagar var som fölyde efter Tomasdagen
 hade männen att göra med den särskilda julvecken
 och utlodningen av dyuren, och huinnaona med
 matlagning samt färing och servöring uti ystutugan
 allt som hande hallas för arbete utomhus i övrigt
 utom att para dyuren och ställa in ved och vatten
 för husbehov, var nedlagt till hantdagen var över
 till där dag skulle den tillagade julvecken räma till.

3199

6

VINDRE TILLFORLITLIGT

Hur kvarnorna varde med spinrörarna
 därför redskap placades sändar allt efter delarnas
 innehåll gick förs sig. Strandarna och trädarna kant
 han samman med rediga trollknutar som han har
 läst av sina förfäder, tattarmen eller "skräcken" som
 vissa förfäder benämnde där uti samt rullar och
 havel. Iko rohan varde man samman och kant
 dynerna knutar omkring. Närva spinrörstolen lade
 man en liten på med äggen uppåt, så placerades det
 hela på vinden eller uti virhusboden, med orden
 spin spin falen min, män spin da silvastri-
 da, spin spin tamten min, män ingenting kroktura,
 så fisch spinnrohen vila till kvällsdagen var övaro
 då där åter placades fram och togs under arbete,
 nischspeten hängdes på en stol i förtugan till shysolo
 för legändor, "anda andor" där sätde man hars på ändan,
 tattatryggen plättade man en gulhuvan av talris uti,

3199

7

Hästarnas varpar hlepte harta tomasattar,
 dätha var där enda dag under året man hlepte
 varpen på hästarna. så väl som på hor och ökar
 på hästarna virade man in marvamp uti ma-
 den. dätha skulle skydda fåt maran under tiden
 från tomas till vinfödagen. vad är marvamp
 frigar han hör våra bärare: ja förläringen är
 där. däta växar via grisenna trehylngiga svampar
 även en och ända till syr på samma rot. man har
 var däta friga om de trehylngiga som visa förfäder
 använder till många trollhovstar. de växte på de
 ihvar som liggas mot norr, på någon snashig plats,
 och är mykett sna deras tid är endast några få
 dagar uti slutet på oktober. de hallas och är för
 brödhängen. för de snia grå pyätter som synes inuti.
 är däta många pyätter uti marvampen "brödhängen"
 blir däta god rögrörel pipolyande är man är

3199

8

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

dåt två i tre sådana pyättor uti brödmarken blir väg-
 smöden magas o sv, efter som jag varit högtur
 reda på några förr vidare — sändar jag här prova
 för att visa där, ifall den lille swampen icke är
 händ ty där är sällskap att träffa på, denna
 lille swamp var uti stort värde för vissa förfäder,
 ja nu var dåt, dåt avhoppa taglett som smolle
 användas till något viktigt företag, man ga-
 vände dåt i huvudsak till att göra fiskredskap
 utav mettov, linjew, och garnet, då man lade ut
 dessa fiskredskap uti rydn, varst näcken borden,
 och man hade god fisketur och fisch där fisk man
 halat öashade, vissa förfäder tog väl reda på tamars
 taglett ty där hade stor nötkan av dåt genom sin
 tho med en liten tars tamastagel uti tre häntor över
 fästugedörren hände icke något dess legänder hava
 makt till att komma över træhollen till fästugan,

3199

9

MINDRE TILLFÖRLITLIG,

Tomasoltan firades icke als inom därra trakstan, ty man
 hade för sed att hålla mörkt uti alla stugor hela den
 natten till följande dag då dagrynet tvingde fram
 detta var dock enda tillfälle under hela året man
 fick iachta fullständig vila under en tolv timmar
 natt, uti vanliga fall var nattvilan o högst 8 timmar
 på dygn under varje förföljande tid, detta var
 ett enstaka tillfälle som upphöde sig under hela året
 och man därav att man skulle icke störa Tomas på
 siva yachtfärder efter allt fördelt av alla andra
 andar, samt toll, skagruvar och alla plags smogs-
 bär och spärväen varit uti fall väntamhet denna
 natten till att uti vintern förbi den hamman-
 de stora od helige julnögtiden, människorna vistades
 icke hållas utom hus efter mörkrets inbrott, dyuren
 utfodrades före mörkret föl föl ja och alla dörren
 stängdes och läckes vid badugard siväl som banningshus.

3199

10

INDIRE TILLFÖRSLIGT

gulen börgade i regel lille gulafftan dvs. tamarafftan
 då man nedlade allt gravarbetet som icke återupptogs
 för innan hundagen var övar vad man under
 denna tid hade att sysla med var smärre snyggar
 som icke hande undvikas såsom utformning av
 dyuren och andra viktiga ytorområden som icke
 hande undvikas då vi till sätta att gulen börgade
 på sätt att man under denna få dagar varde
 de förberedelser som efter gammal sed brukades
 till istens största högtid, därför ligg icke avläpa sa
 ännest som nu uti våra dagar dvs. att därför
 man icke beskrivs hur stor skillnaden är på
 snygget från våra häriavna förraför
 och till in uti våra dagar din som förra tiden
 från min barndom och till dandag vi lever
 uti maste hanno förra en icke ringa skillnading
 över tidernas gång, och de färtigheter som påkommam.

under de avlidna fädraonas tider var
 ändach jag är mychett äfter den älsta och bästa
 tiden under denna stora högtids firande, vill
 jag här under alla förhållanden travårdigt bla
 braga julfirandet under min barndom och
 ungdomstid, hur det försiggick uti dår hembygd
 söder om småländ, där jag såsom barn och ung-
 ling vandrott omkring, och just behant hup
 mål många gamlingar och den stora högti-
 denas firande under deras förflyttra liv, dessa
 gamlingar som lemnatt denna värden för
 mychett länge sedan, har ändå lemnatt ett stort
 mense efter sig med de berättelser de angivett
 om den stora julfögtidens firande, och många
 andra värdefulla berättelser och minnen får
 däm som inträcka sig för att få se sinna in-
 blick om våra förfädars strävsamma och jämmna
 gång upprorande, men däm framodiga liv,

ANDRE TILLFÖRSLAGT

Julaftron med lägg sedar och leverb, uti skåland,
 sågon diråkt tavlan om att haamma fört upp
 förekom icke, ty dät var husborndens tur att
 väcka alla parnebyens medlemmar bl. tse
 på morgon med orden, föderns dag, och god jul
 mina vändor. man då blev dät källan
 för att fört haamma uti hädarna, den som
 då blev den siste som var fördig, fik sig ett
 smeknam, sasom yulhus, yulmaas, yulmayya.
 o. s. v. därra pärön skulle stå till humoderas
 förfogande och tjänst under dessa tre dagar
 som omfattar julaftron, juldag, och annandag,
 dät var ya icke någon bränande titel man
 fik, ty man utnämdes hämed till hysyarknar
 eller hökmaas som skulle hava hela julborndet

Julaftron.

3199

12

MINDRE TILLFÖRSLIGT

39

omhanda och säruera fram alla rötbarna
efter husmoderns befällning och tillsyn, man
man väste allt sätt under lärna tid vara
dånsiste uti allt som förekom under dessa tre
dagar, då något fattades på yllobordet eller an-
han stänk, kallade man på häkemans, och alla
fel som begicks så varit där häkemans som bero
skalden, häkemannen skulle också tyväntyära som
yttraröte, till att bärna bort de ylltlappar som
skulle ställas bort till vänner och bekantar,
frin far och mor uti farmegen, ongdammen där-
mot fick ställa bort sina ylltlappar själva
si framt ike häkemans ville åtaga sig där
uppdraget godvilligt, medan han var bläddel
och ordnad där till, man bläddle sig på ett sidant sätt

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

13

MINDRE TILLFÖRSLUTIGT

se sid. 13B.

Smedsland
Smeds
Mosefjöda år 1863

P.G. Pettersson
3199 F. 1863 Torsd

41. När började man med sedan att giva julklappar?

Ja äfter förfädarnas berättelser har man ihe någan beständ frågel över dān tid då man började med dāt sätterde mera sā längt tillbaka uti tiden så viara förfäder har ihe hinnatt giva någan exakt upplysning dātan till eftervärden, sām sāggen talar om att dāt ooriginaliga gick ut på endast shantartiklar till att bärja med sāsamma figuror uti alika förranar av människor och dyur sammanordna utav ris och halm, åren utomura trädfiguror, de första nättiga julklappar sene kom till stånd var dān längsteförde rönpipan för hundar då di fält 2;år, och för huvnar brötkassetten då de kommet upp till huvelig ålder 18;år, men detta var i hund redan på 10 handratal ett sätterdāt var på dān tiden viara förfäder rönte hovbärblad och rödnagor i stället för tobach, sam kom uti allmänt bruk under 14-handratal ett genom egen plantering och behandling,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13 B.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

3199

14

40
som man föreställer sig att en tamte upptoðar
uti röda präkixor, vita långstrumpor, frontimmas-
yckta, med lila blå och röd othalsduk, toppluva
eller fast höghatt, man smet och fängde sig uti
annisichtet och på händarna då man ikke gagnade
malavantar, samt blårr till smägg, sas man
svästade med satet uti shantexpipan, man
begav sig iväg med hulapparna vid niotiden på
julaftron, man gick alltid in på stället där
man skulle avlämna sina julhulappar, ty man
hade för sed att ikke någon skulle besöka var
andra på julaftron, dät skulle medföra otur, in
om farmedlen för nästhommände är, desför
endast öppnade man på dörren och brastade
in de pabot som skulle avlämna där, med justrikt —

3199
15

övar vilka uti formelyen som skulle hava
de inbundna paketen som var sammanspändade
uti en stor paket, där man hade pipor och vissa
döttoar hade man mindre utbladade tamar att
värta julaftron, dät var gästarna som uti sin
tur kom indängandes med sina kläppar utav
olika slag, allt efter som behövtskap och vänskap
förelag där emellan, var man riktigt goda
vänner så var dät vanliga att gästerna bestäl-
de en stor julgubbe för sju dalar dät blev
en mycket stor julkappa på den gamla goda
tiden, samt ett piperkakshjärtå med ett rött
band uti som var knutet uti rosöltform,
därra var dät heläckta härlighevitell
under våra hädanienna förfädars tid.

3199

16

även andra föremål användes till klappar åt
 flickorna såsom svampdosa, halvband, halsked
 osv o.s.v. man därför var särskilt dyngripas som
 endast de rika och förmåna yrde sig beväp med
 därför kände också ganska ofta att därför kom en
 halvsked med en stumad hatt på huvudet
 inräkandes genom dörren, ellers ett par trå-
 shor, osv, därför var avsitt för bandflickor som
 kände sig förr mer än andra flickor och icke ville
 vara ute omgående med den mänskliga allmän-
 heten, särskilt var hatade och avryddas bland om-
 dommen och hallades för pipettörn och högfärd
 nippor, nippastippar m.m. man även gagnade
 dyngregpar som man stände in genom huvuddörren
 om därför fanns en lagårdsplatta i platsen man icke aldrigade,

Skriv endast på denna sida!

ENDRE TILL KOMMINTLIGT

3199

17

43

även en raka och en angripart tillvarhad uti
mindre format som indängandes genom hårspor
och lär som fanns en häxphåna som man kallade
en sådan piga som icke älskade hörjälshap, mida-
na flickor var hatade av gattarna även på den
tiden t o m, mera än uti våra tider, vilket sag
närmare shall belägga på annatt ställe uti dan-
na berättelser, därinat docktiga och häxleksfolla
flickor fick mottaga värdefalla yttreplagg sätta
silkedukar, halsgulor och andra blädesplagg,
män icke skar av något slag, ej heller strumpor
eller strumpespänner eller strumpband av nå-
got slag, då varst hela häxleksförhållandet
om intet mellan de goda kontaktauntarna,
och därra sed tror man på ännu i våra dagar.

MÖRRE TILLFÖRSLIGT

3199
18

gossarnas ylkhäppar från flickorna bestod av en
 långshäftad römpipa med tabakspeng av får eller
 getskinn då man var myckelt bra bekosta, även
 en bestånd gulahaka med röd rosätt på bröstet
 denna priset var tillvärvad uti kvinnoformat,
 då en pojke fick en sådan därav en flicka
 där varst han förvirrad om hennes härlighet, därför
 var ett säkert bevis på hennes trohet och var
 dät samma som åchterhalsplötte eller evig trohet
 ville man göra slut med sin besökare plötade
 man samman en haxy av talris och lade därinne
 gräs uti, sam man hade förvaratt från sammaren
 för därför ändamål, dät varst varst att få nä-
 gan till att gi boxt med sidana bläppar, men
 för ett halvtap bränvin var dät någan som gick,

MINDRE TILLFÖRSLIGT

Säders behandling före jul till brudtagen. 45
Dåt var vanligt under dān gamla goda tiden att
man skulle trocka i myrhett man hände hinna
med före jul, man beräknade tiden så att man
hade hästningen väntat före tamardagen, där
efterspädes icke nog att arbeta på logarna för
en brudtagsmorgon, d v s. att dān hästade så
den skulle ligga hvor på logen över hälsen för
att gjordstamten skulle ha något att syneläätta
sig med under dānna tid, och hade man myrhett
ren sät ligande på logen då dåt sätta arell in
gich, trodde man säkert på att dān varan skulle
icke komma i saknad under hela dåt inträdande
arell, ty gjordstamten som höft vård över häden
skulle säkert hålla dåt vid lika hela arell om.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199
19

ANDRE III, EBBINGE

Lm. S. Möller fil.

1902 Uppf. o. red. P. G. Petersson, Kolonialg. f. 1863

Bischofsbergs socken.

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

20

Onsdagsmorgon väntte man upp dān sād som
hade legatt på logen under gulhäljen, då banden
var in på logen och såg uti handräken ligga dār
lika dān som han gick ifrån dān, sade han vid
fästa shoffan han slog uti shäppan, har årligheten
varit stor, mi shärdan bliva fet och god, för si
dat logg fäst av handräken så mychett han
ämnade sig till att så hammande var, dat var
igäntlig därför haonet shall ligga på logen
övar dāna stora högtid, sāden shalla få stärke
kraft och godhet, dat ingick många andra
seimilar och trahap som här icke kan beskriv-
vas, eller man har någon vettihap om, man sade
gulsdād var gold i shäppan, med mäktig hals
och hännigt hana på ihertäppan.

Skriv endast på denna sida!

Hur dags arbetet avslutades julafstan

47

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

dän dagen utfördes ihe nagra som kallt gråvare sys-
lor uti arbete. de smärsor arbeten på gjordplanen för
markarna var endast till att bärja alla redskap
och på dän under tak, utfodra kreaturen och ställa
hjorthjutsen i ordning om sådan skulle begagnas
samt ställa in ved och vatten för tre dagar för
brunning detta skulle vara avslutat till häl-
talv äventueltt kl. ett, då man skulle bereda sig
för badett som alla uti familjen skulle delta
uti, nagra främmande besökare hade man ihe
att vänta på hela dän dagen, ty alla holt sig
vid sina hem julafstan, utan biskmannen elles
salldaten som mande komma vilken tid på dagen
som hållt för att utkråva sin julhost, ty detta
var enbart denas dag, för andra var det fram att göra besök,

3199

21

Förniget
S. M. R. L. T. L.
INDRE BILLFORSLIGE Hult
Västergötland

Med. D. S. Pettersson, Lund
P. 1888. Post
Skriv endast på denna sida!

Hur gulstänger och gulsträck behandlades och ställdes upp 48
under förmiddagen på guldfältet var den sanna stång
gav och sträck i ordning, man ordnade därför hvar
till att uppställas bl. före på eftermiddagen d.v.s. att
hustrarna ordnade med att ställa upp däm medan
kvinnorna, ordnade matbordet innan uti stors
stugan för första gången den dagen, denna mil-
tid hällde man dava. dät betydde att dät var
första målet på den dagen, ty guldfältet skulle
man ingen medag ha, lycköd och språkhet bland
vissa förfäder. dät var så att sparsamma skulle
på sina gulhårvar utom fönstren och äta sam- se sid 223.
tidigt med husbonden, man skulle sitta och se på
sparsamma genom fönstren hur de hade bråttan
uti sina hårvar, medan man i storsstugan fastade på
sitt bavarumal.

3199

22

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

42. Togs någon bestämd kärve till julkärve åt fåglarna?

22 B.

inte så att man fåste någon särskild uppmärksamhet
 på dät, dät skulle endast vara av däv mäst börliga
 såden man, eller haue, vete var dät mäst turliga man
 dät var icke många som odlade dät under våra för-
 födans tid, gulmännen i stor börd, gav banden rik
 och hänskall phörd, därna hövvar lades under redan
 vid höördtiden på ett särskilt ställe, dät var icke
 enast en hävare man skulle gea fåglarna till
 sp. dät hande uppgå till en hel trave 24 hövvar
 allt efter bandens hemmantal och gulstängarnas
 mängd, samt bandens tro på sin välgärning mat
 spåvorna, var man snål och snäp mat spåvorna,
 blev höörden torrt och smai i hövvarna, vora för-
 födar begagnade sig av sin stora tro på alla sina
 företag, om dät var friga om ant eftersatt,
 ya uti alla sina förehavanden.

ANDRE TILLFÖRSLIGT

3199

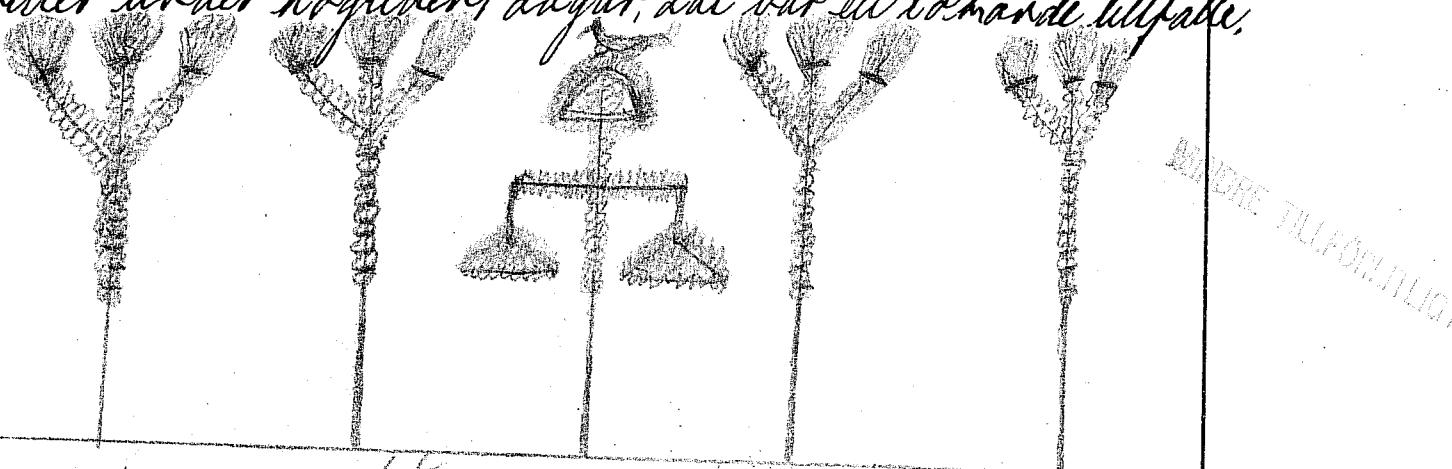
23

yulstängarna placerades framför gavelfönstren där
 man kunde se därn fullständigt, därna stänger var
 10. d. 12. fot, höga och trehögsiga, dessa blyngor trän-
 sades med tallris, och placerade en hornd- eller huvu-
 den på varje spets, man stälde upp fyra sidans
 stänger med tre rena på var och en av därn, där
 dholle bestås en halv trave, som var taktvinkelar,
 så kring var den lilla yulstängen för årets skärd
 fåglar svä. fåglar grå, haon i häxen plösha,
 många, många, shall ni va, ja myrhett stora
 för har, att ni och yulglädje mårde ha, ty häxen
 eder lokhat, haon till min gård, haon till min gård, och
 medför tio och lycka, besök mig åter nästa år. Lå
 jag för yulen komma, ty man hade därn tron att
 urachtat man detta blev man snart fattig som sparvorna,-

MÄRKE TILL FÖRLITLIGT

Jusin.

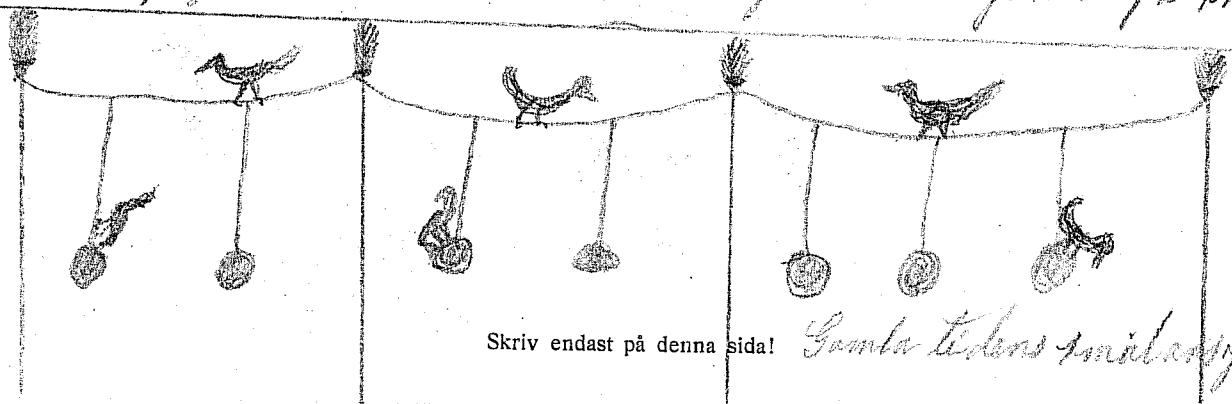
Här nedan shall visas gulstänger och fågelsträck som
våra förfadrar hade sitt stora nöje utav under den
stora gulhögtiden, då snöden låg upp över fälten, då sam-
lades sparrowar uti härvorna med tacksamhetens yubell och
kvitter under högtidens dagar, då var ett lovhantillfälle.

3199

24

Här har sex röda gulstängor med sju hårvar, och gulhovarna i mitten,
här under fågelsträcken med blott eller takbitarna hängande på knäsen,

Skriv endast på denna sida!

Gamla tider smälts upp för nypons.

på sidan fäntio ser man ett vackert minne efter
våra hädangåne födar, och han man härav drog
dåن slutsatsen att även svävaglarna kom uti åtanke
utav våra hänsynne förfödar, detta förhållan även
möjligt för dikt stora näget man hade utav spars
varna då de givde sina besök på tabellerna
som var fastgjorda på de rena snören, ty då
fugellen kom och satte sig bärjade snöret att slänga
fram och åtar men sparsvanna tyckte bra om
tabben, så att de gungade och hachade på sina bilar
villkortt beredde ett stark näye för mäniskorna
som sat inom sina fästtar uti siva stugor,
män man ägnade sig icke alenast åt näget.
Dikt stästa inträkett bestod uti att man ville
bereda sparsvanna ett näye vid denna stora högtid,

3199

25

3199

26

MINDRE TILLFÖRSLIG

julnoshar sättes vid ingången d.v.s. stora dörren, dessa
rashar var smära tallar, man gagnade även rashar vid
ingången då begravning, men då använde man ene
och grane. det betydde rony, men talla betydde glädje,
för då skulle använde man tallrashar vid jultid
tiden ty det hör för en glädjefast under vissa förhållan-
tid, att döchorering måste vara ogravead till knut-
dagen var övar, då togs allt ned, stänger och stavar
förrasades uti vagnbordet längst till följannde år.
de höga treklyngiga stänger som synes uti förra va-
der på tischningen är julstängarna, där bild som
synes i mitten är kristi krona med korset, och
de undre stövorna är vanlig stavar med ett grapt
smäre mellan detta trästavar som synes, finare smären
som hänger ned med hatt eller takbilar där sparsamma.

dät hörde man alldrig talas om uti därra traktar
att nigan försökte själva bort gulrashor eller gulsträngar
dät var nog icke nigan som vägade göra dat, ty
dät var med stor risk förenat att olämpligen till-
egna sig niggatt vid gulhögtiden. var sig därra före
mal eller nigan annan ting, för si varje husbor-
de garde sig försedd med att allt vad han ägde
shalle vara under skydd vid därra högtid då man
icke var uti väksamhet med dät vardagliga arbetet
men som försökte hämma ham icke från platsen
färän husborden självt hämmade och avläste hanom
lade man icke därra förmåga självt, så anlitade
man nigan trollkärring till att väckställa därra
säkerhetstäytjord på sina tillhörigheter över gulhög-
tiden, ty därra tid var trollkärrens kraftigaste tid.

3199

27

ANDRE TILLFÖRSLIGT

3199

28

MINDRE TILLFÖRSLIST

julmåsvarna tog man sig icke någon nöti om, ty
 därför var ju så att då knutdagen kom fanns där icke något
 hvar av de samma, men hade sparrarna plöktatt sänder
 och bortfört, och en del blev bortfört av vinden,
 hur många hävor man sätte upp vid gjordarna berodde
 helt på mäniskornas goda sinne och hyggen, men en
 sed var att man skulle sätta ut mest talar som var
 en halv trave, därför skulle vara havre eller kärnchär
 många var de som utplacerade en hel trave som
 är 24-nehvar, man räknade på att välgjelsen uti
 deras hornlada blev så mykhet rikligare för näst
 hammande är, därför nehar var därför första som togs
 på åhern då ihördetiden var inne, och förvarades
 på vinden över egen bastad till tiden kom da
 de skulle tagas uti bruk och sättas på sina avsatta platser,

3199

29

ENDRE TILLFÖRSLIGT

Willhen tid på jul afton doppet ägde rum, och var förr,
 då allt var överstöhatt och ylleordet var duhatt
 inleddes förtighetsrorna med att doppa uti griften
 där alla uti framelyen fick ylssugen därför därför sam
 hade kommet till riss åldar han var 18 år, stadgatt,
 man fick sin sup uti tus och ordning allt efter
 åldar så väl hvinarna som männe, begånnan
 de på dän äste allt intill den rygste värdige,
 man doppade och bet tio gångar vardera, man
 bärnen fick doppa hur myckett du ville efterat,
 efter doppet tillånde husbonden sina underly-
 lande sandhet och hälsa, samt god abtit, med go-
 da krafftar och friskt humör under därför kommande
 året, härmed varit yulen invigd och förtigheten
 böryade för allvar vid därför riktigt duhade bordet.

inom småland h alltöres dappett, gödedydapp, och uti blekinge
mödrydapp, dessa båda benämningar har samma betydelse
och bemärkes för härliga och vältånd under framtiden
villkretts ochia husbonden talade om vid ylboordet
måd många smäre lyckönsknings och hälsningstab
till de sina underlydande parmygemedlemmar in-
deo dät att fastigheterna sätta sig under tre timar
vid dät belastade matbordet med mat och dryckem, *det hela*
pors och mos töcklyngiga gur stod på bordet och bran, *ja gur*
dät var högtidliga och samtidigt spänande ögon
blick som dät här var fråga om, ty man skulle
avväxla vilken gur på dät hlyngiga gur ett
som bran ned fört, man hade utränt vars
en gur på gur ett mos och far, den gur som fört
bran till stammen, därs ägare skulle fört dä brant, *pors och*
mos gur

3199

30

med den
gamla
gestalten

alla medlemmarna uti famelen hade sitt yxs uti
olika ornamänt, ty man stopte yxen i hemmet och han
de alltia ställa där uti vilka figuroar man önskade, man
nagon tavlan på nedbränningen förehom ich mellan
de övriga medlemmarna, dät var endast man och far
som tavlade om sin livstid, och dät troddes man på,
under tiden man sat till bordet var dät alltid nagon
av de äldsta som gick ut och gick huseft runt om huse
tåna tre gångar, och däräfter sätg in genom ett
fönster, då fick man se om nagon uti famelen
skulle dö, eller om någon av kvinnorna skulle föda
barn under dät stundande året, där sam skulle dö
under året sat huvudlös vid bordet på sin plats
och där kvinnan som skulle föda barn under ham-
mande år, bar en liten vit fågel på sitt huvud.

3199

31

INDRE TILLFÖRLITLIGT

3199

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

gul afton natt lig man icke mer än en timma,
 mellan kl-12.00-1-på natten, kl-12. släkte man alla yas
 och kl. ett tände man där åter igen för att bärja
 bereda sig till offensionen i kyrkan, se blekingsberit-
 telser, hänti begagnades samma servimant, för offe-
 res och yuldag, förutom att blekingen begagnade
 fyrväddsblått att yra sig med till gulottan, när
 smilännen hade sk. facklar tillvarhade av bryxa
 stöckor och indränkta med trätjära, därför facklar
 vällte för människorna, ty de släpte icke gristor ifran
 sig, men dåt yarde torvedsblåssen som ofta tände
 eld uti händarna på dåt samlade sällskapet
 som uppgick till hundra tal, även smiläningarna
 yarde ett stort bål utom kyrkvalen utav sina
 facklar som var uti sigel mychett grova och långa,

uti om iblandskyrkan väntades alltid julattesingen
kl. 5. på morgon och pågick under tre timar, och då
dån avslutades, tog högmässan omedelbart vid, och
pågick under två å tre timar, därför var drygt
med att sitta i kyrkan så länge, men därför
var tidens sed och därför måste vara så, prästen
fick på dån tiden hålla sina akärne så länge,
till han själv tröttnade på sin förmarselje,
därför var dån gamla goda tidens sed att prästen
skulle hålla gudstjänsten minst i fyra timar
de vanliga hälgedagarna, men varför förfäder
var vända därvid att prästen fick och kunde hålla
på så länge han själv bekagde, och därför
hade man en bra maträtt med sig, och under
alla förhållanden vid julträgtiden, för två tjänstar,

59

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

33

ANDRE TILLFÖRSLUTIGER

60

och därför viste man också att iachtaga då man
skulle på gudstiden, man viste också att då man hade
kommet in i kyrkan måste man sitta där uti kogn
och så till och tårrorna slögs upp av västtaren, ty
där som gärde försök till att komma ut under
tyänsten blev föld på påm rikstalar bestrar för
kyrkoballar, därför var prästen som var hänt uti
församlingen och åhörarna tyänare på dān tiden,
män man fogade sig snällt därefter, man viste icke
annat om ty därför tillhörde också tider sed och oordning,
man hant gott med att bli tidig på mat och
därför hade man med sig uti kura hvarutur,
förtandet låt heller icke vänta på sig då
man kom ut till sina plådar eller vagnar
man drog fram sina brännvinsflaskor och maträcker,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

34

MDRE TILLFÖRLITLIGT

se sid 34 B.C.

43. Blev verkligen den dömd till böter, som gick ut under

gudstjänsten? *yo dät ägar nog sin stora trovärdighet,*

som om härra han levitas av många ännu levande gamlingar,
doch för man här spör ett undantag, uti siffall att dät in-
träffade ett hastigt syuondomsfall, vid ett sådant tillfälle
ägde viin som härlt rötl till att taga hand om dår syne
och införa dår syne uti samaritidian, under tiden dät på
gicki arbete prästen sin predikan, vad man uti annat
fall avlämnade sig under dät predikningen pågicki hal-
bades för myrhällar, och straffades som sådant efter
de gällande lagarna, och vad prästen yrde anmärkning
spå under dår tiden måste församlingsvarna rötl sig
etter ty han var församlingens fader och beskyddare
var kristendommen, under vissa förfäders tid, och
hande bude skräppa och mildra strafflagarna innan
kyrkans kristliga område, sam alla taende ha reda på
ta was dät prästen som hade att säga till om i nam kyrkans område,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

34 B.

MINDRE TILLFÖRSLAG

Landskap:

Upptecknat av:

34 C.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad:

Adress:

Socken:

Berättat av: P G Ritterson, vad jag sett och hörat

Uppteckningsår:

Född år i

Uppteckningen rör sig om de privata myrhäxorna
 på dän tiden, denna tid är icke alls avlägen då dessa lagar
 tillämpades inom dessa trakter, man har reda på det att
 1878, ylldagen tillämpades detta båterstraffet för tre per-
 sonor inom gullalva byarna sam varde sig skyldiga till
 denna färdelse under dät predikningen på jön, och
 därför var icke alls undra på att man måste järas på dän
 tiden då folket var så osvinneade och riva, samt med
 dän stora spylflod som var så tillhändlig inom dessa
 trakter, och därför måste myrhäxan strafande män med
 grästen sätta upp och föra de viltiga de åtyardar som stod
 där till bådes, och som var lämpligt att tillgripa där
 sidant äpfadordes, bättre varierade mellan 9 delar och 5 nio delar

brymbockar strykades under alla
 färdallarden ganska ofta.

3199

35

se sid. 35B.

och snart var färtandet uti fall gäng, man
brydde sina vännar och bekanta, sam ochia bygde
tillbaka, och snart var man pigg och upprymd
och bärjade diskreta om att hära mamp, sam visor
färapadas var mykett upplagda för ty man ville
le pröva varandras filos uti sin goda framfart,
dåt såg ut sam man kommet från en stor färt,
här skulle ochia bestämmas vilka sam skulle be-
söka varandra på nyårsvalas, ty minnningarna
hade nyårsvala med stor beundring, derför hade
man icke yttvalas sam blekingarna gagnade.
uti smaland skulle man på den tiden haea
den största färt vid årsmiftet, sam sikh före-
komma under hela året, ty man skulle vaka ut
dåt gamla året med kassarap och skattalvar,

ENDRE TILLFÖRSLIGT

Önslund
S. Möre
Västergötland
Maj 1862

3199

Uppm. P. C. Rydbeck
Adr. Holmsjö
Bog. m. N. Rydbeck
1863 i Torsås

44. Hade inte kappkörningen från kyrkan någon betydelse t.ex.

för den som kom först hem?

Kappkörningen var endast en ful sed som våra förfäder
var mykelt uppriknade för under urets inflytande och
därpå förebräm däta ofta på de största högtidsgåvana
såsom vid jul, påsk, pingst, och midsommar, då hade man
alltid mykelt bränningar med sig till kyrkan, samman
med holléförtära för att man beträdde kyrkan, där var
då man skulle försöka varandres hampar, där sätigt
samt att man kommet från en akypor eller en annan nö-
gestillsättning, och icke från kyrkan, där sam da blev
sämt, hans tur var att bestå vanchöl på hela sällskapet
varefter man fortsatte med att bryta hästar, var därt
nagon överdådigare till springande, där ville alla ha
och hästigenam han man ofta till dräl och stundam
till hängemängd och våra bravallar uti föllan och villan
ga sådant var våra förfäders ryckfalla sätt,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

35B.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

3199

36

se sida 36B

si fast man hande hinna med att ladda sina
gamla bössor och pistolar, si dät avlastades hundra-
tals svart vid gårdaona, dät blev en plundrings-
håll mellan kl-12.00.etc. män si fast kl-visade
pi ett var skutningen åter uti föll gång för att
inviga dät nya året. danna skutning pågick
till kl-två. då man skulle börja med att åta
och kupa sig till myär uti ben. si dät klarade
sig för året. detta nyårsqille höft man ja med
till tråttandeapten då gästarna förtill sina
hem väl föräldra med överblivna rästar från
halasbordet, dät hade man all rätt till efter sam-
vange inbyuden gjest hade matvaror med sig
minst för en nissa framit. oh häntivars sma
länningen mera liberal än blekingarna. —

MORE TILLFÖRSLUTLIGT

45. Varför höll man upp med att skjuta mellan klockan 12-1

på nyårsnatten? förji dät var så att man sköt ut
dät gamla året före kl-12, då kl-han till däta slag
stappade man ned snytningen för att under tystnad
taga emot dät nya årets inträde vilket man kan
gjöra kvar var ett fint sätt. Tystnaden varade under
en halv tima, då komrade man för dät nya året
var åfter man invigde dät med några supar och
pet urat, däta var en red och två halvviva förfäder
att dät skulle vara riktigt mål pet mat och dricka varan
på bordet vid dät nya årets inträde på dät att dät
skulle bli riktigt mål ges givor under hela året särde m
ett travligt bland vid årets bågar, båtar färgolam
måd många tävlat, var däts valpråm, då man nu
hade fastat om därra halvtiman till kl-slag ett
komrade man åtar, och däröftas brakade dät åter h
snytt salvana, och hämmen var dät nya året invigd

på en begrundning inom Småland medfördé man
stora mängdar med matvaror såsom ett par grön-
pannkakor, ett stort fat sigringsgröt på ett par hårnor
en tårtast och en dito brögnast, samt en vanlig hem-
mavard åt, en sichtebroödkaka, en dito släckbroöd
samt en vetebröda uti mykhet till försan, och
stora mängdar av bollar häringar och bakelser,
samt ett stort brövin och många andra gottar
av skilda slag, man åt, sät och lekte från mar-
gao till sena kvällen, med alla de lekar och
bräcktmätningar som var brukliga under förfä-
dernas tid, så gick man till vila uti ryshans-
sängen på golvet under mantellet och glädje
där gick det icke så noga till väga under nat-
terns mörker då man var något länga uti huvudet,

Skriv endast på denna sida!
se berättelser över bekräftning.

63

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

37

VIKENDEN
MÖRE TILL FORTSÄTTNING

3199

38

dåt vart ochia vanligt såväl i småländ som uti blekinge att vid fästens avslutande begagna de råmnian att lära någon bär samt sjunga den psalm som passa för samhvämett man hade haft under dān tid man varitt tillsammans, hänsuti hade man sammansed, se dero för berättelser är det blekinge.

Den allmänna shutningen vid årsfiftet.

Dåt var vanligt uti dātta trakter på dān tiden att man samlade sig tillhopa uti stora flockar med andam för att shuta ut dåt gamla året, och på samma gång shuta in dåt nya, man gick från by till by uti dātta ärende, var man stannade och sköt blev man inbyuden på mat och brännvin, ty vissa förfäder istundade att man skulle öva och högtida där på dātta sätt, dåt var starkheder för banden.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

3199

39

att man invigde dät nya året för hanam med salut,
 gick man förbi någon bandgård och icke lättaade snott
 för hanam, blev han uttrymfadd av sina medtödor
 för att vara en snål usling, sam icke ville bestära
 sätt och give ynglingarna sin väl förtjänta del för
 dān hedder de ville tagga i dagen för sira händ med
 banyare, en sådan bande hade sin otur att gå till
 mätes hela året om, dāna sedar och bruk har nu dock
 bort och till dät nästa följt vissa fäpfädar dān
 andra sidan graven, itminstone här utibbletinge
 man inom södra smaland lever ännu något här
 av de gamla fannsida minnen, såsom uti eastaha
 fall förehammars skutning på gjordarna vid åss-
 skiflet, och även med de stora färningarna till
 fästar på de gamla bandgårdarna, så länge na-
 gon av de gamla lever med sin sed.

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Väroffjärds Fm.
dyuren utfodras julaftran, fadrets bekräftelighet,
då dyuren gavs guldfodretts klöckan fyra på eftermiddagen
shalle man bärta på sig en litet av julapeten som alla
dyuren uti ladugården endast shalle nata på förrän
de fisku sitt guldfodar, samma artitet tog sedan hus-
bonden hand om och förvarade den till den tid då
han shalle så ut sin värvad, som hammar att uti
vagnen på värvidden beskrivas om artitetens behandling,
Fodretts shalle utdelas av två porsningar där gången
dåtta fodar bestod av slagen efter träsningens
egen "dåt hällade man dåtta fodar, dåt var den fina
ste och bästa halmen, man yände undan till guldfodar
samt dåt finaste och bästa härom som exete på gården
dåt bestyrktes med märsmycket från gullbygden
dåt hade man torkat och inspärrat med jul
brödmjället,

66

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV40
3199

se sida 40 B, c

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

46. Varför skulle djuren "nosa" på en bit av julosten?

408.

Ja si då var inte alla djuren som fick ha där åran att
 lockta på där amra julosten, och si var därför inte nog
 med att lockta på den de skulle och i smaha på den en
 smula så vidare man hande föri i där mågot av där annen
 var därför inte folt hädigat, tank därför var endast de hanner
 som var uti halvställning som hade där hederen att få
 smaha på den rase läckerheten, varför skulle de föri
 lockta på eller smaha på ostet? ja helt ändel därför
 föri att hanna skulle föda halvor månd gatt löpe, föri
 si alla gammar sätta efter gatt och ståcht löpe föri de
 skulle göra ost, och meningen var att man skulle föri
 sedan eftersökt löpe efter därtill harnas avhållning
 då man slaktade därna halvor efter 6 dygn, föri si
 därför si att man tar halvens mage och beredar till löpe
 halven får dricka mjölken efter sin man under därtill 6 dygn
 och då blir magjärken full med ost under därrna tio fram tioch

Landskap:

Upptecknat av:

Härad:

Adress:

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Socken:

Berättat av:

S. G. Rittersson

Uppteckningsår:

Född år i

no e.

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVMINDRE
TILLFÖRLITLIGT

TILLFÖRLITLIG

Uppteckningen rör sig om ymbosten och löpett,
 fanns andas i magen under denna tid, då man
 man ämmar slöktar halven för han ett s. h. d'abbelemai
 och får så vila sig under två timmar, så släcktar man
 halven, där förlita man tagar av innanmålet av mag-
 söcken som genast tager under behandling, då asten
 som har blivit uti halvens magrör taget ut och
 föll ner och blandas med hamnen, några droppar spis
 samt sänderiven ost av samma lit och manna smakt
 och nasatt på, detta ostmyöl lägges uti där övriga
 löpett sammansätts och stappas åter i magfickan, och
 hänges upp till torkning, där blir ett starkt löpe,
 den här skalde manne röke på ymbosten man gör på
 sammansatt där är tran,
 Skriv endast på denna sida i en dag på sitt sätt,

3199

41

därefter postrade man alla fodren med eftervärst
som var endast avsett för detta ändamål, eftervärst
var då man tog efter gullringen och var myrhett
men men också myrhett sät och där tyckte dyuren
myrhett väl om, och blev ett åtta tilltillt födar för
dåm, man utpostrade dåm så myrhett vid därra
tillfälle så att dyuren skulle hänvisa sig på danna
rannan till hū ett eller två på guldagen, try
man hade för sig att man skulle iheohälga
danna stora och heliga högtidsdagen med att ut-
föra några arbeten som manade undvikas me-
dan predikningarna pågick uti kyrkorna, på
eftermedagen fick iter dyuren sin fulla skärtel
med vatten och fodrar, man yäddlen fick ligga
hvar till följannde dag annandag spel da dåm leas ut
av pigan eller en Skriv endast på denna sida! hännes frälsman,

Landskap: Halmar Söder om landet Upptecknat av: A. G. Ketterson
 Härad: Yxhults härad Adress: Gillhövda Halmbygd
 Socken: Wiksbyärdagullabö, Torsås Berättat av - underlärkman
 Uppteckningsår: 1932. Född år 1863 i Gullabö, Torsås, med hustru

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

42

Uppteckningen rör sig om julbordet, med åt följande rader:
 Da laven var av åter och gosen var utförrade samt alla
 utomhus varande upplar varo väktstöld, bröygade man
 att häva in där utvaldas och renna gulhalmen och leveda
 ut där ovan galvett uti storstugan där huvinnaerna
 hade placerat backmaskett, lätt fästna och friskt
 doftande granskicket var fint hävatt och iföll
 väl packatt uti en skäppbox som hade sin plats
 vid ingången, längs handdukskona hängde på sina
 yältningar hing där stora öppna kräppiken och
 där stora yllerasor var laddat runt och sprakade
 och lypte över hela julstugan, och huvinnaerna upplade
 med låt smärtiga yummiga vattnett som nu skulle tagas uti bruk.

3199

43

lä nu halmen var utbredd övar golvet och vattnet ⁶⁹ var iordinerat. Lade husbanden ned sin huvud
sam innehållt vadastål, vittlök, och myrasand, ya vad
tog man då? ya vid en ränbärh som vattned van
uti i paddlig riktning, lä därra var av husbanden
vänstalt bärjades dat gavordiga badett, dat var
husbandens egen tur fått uti badett med hvin-
naas tillgång, ty dat var kvinnorna tur till att
grundigt bada och tvätta hårerna övar hela huvu-
den, dat iachtagg icke någon blygssell vid jul-
badett varer sig fär kvinnor eller män, efter hus-
banden givit hårorna till badett uti hör och ar-
ning allt efter ålder, lä man hade fått sitt bad
bad man sig uti halmen på golvet till alla bar-
erna var sentradda, lä skulle man hampa
om att få på sig sina shortsar, dat var ett myc-
kett bridskrande ögonblick, ty då sam blev sist
skulle böra med att leda alla kvinnorna inam förmelyen,

47. Beskriv närmre användningen vid badet av knutan med
vädestäl, vitlök o.s.v. Varför användes den?

Sy älva badett dät var där sed som våra förfäder
leggaade sig utöv vid gul och midhammar dät var
de två viktigaste snyöringar som förekom på mäni.
Kans hopp under hela ätt, och så myrhett viktigare
var dock vid gul, som att dät var iöts största hopp vid
bad som anträffas med där där trallkistan i
kade där gat betydelse, ty man hade myrhett att laga
sig i akt för under därra hälen för bi alla ande
andar. trall och späda var uti stor värksamhet under
därra tiden, man kunde bli letru, gat kommade, på
villapishott, trallfester, i li härtagna, på fram synan
"kram i ledarna" osv, man hade man haft denna tral-
knuta uti badrattnett gick man fri från allt sidant
utan till att ha möjligt sidant trallkram på sig när
man ristades ute nattar eller dagar under hela hälen.

43 B.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNE
ARKIV

*sy älva badett dät var där som våra förfäder
leggaade sig utöv vid gul och midhammar dät var
de två viktigaste snyöringar som förekom på mäni.
Kans hopp under hela ätt, och så myrhett viktigare
var dock vid gul, som att dät var iöts största hopp vid
bad som anträffas med där där trallkistan i
kade där gat betydelse, ty man hade myrhett att laga
sig i akt för under därra hälen för bi alla ande
andar. trall och späda var uti stor värksamhet under
därra tiden, man kunde bli letru, gat kommade, på
villapishott, trallfester, i li härtagna, på fram synan
"kram i ledarna" osv, man hade man haft denna tral-
knuta uti badrattnett gick man fri från allt sidant
utan till att ha möjligt sidant trallkram på sig när
man ristades ute nattar eller dagar under hela hälen.*

dätta var ett näysamt och muntant tillfälle
som värkligen kan vara en minne om våra förfädars
veder och bruk vid jul såväl som vid andra
högtider och tillfällen, då nu badet var överstoppat
och alla hade blivit klädda uti sitt nya fästmöd
samlade man upp där inbörne halmen och lätte sina
väggfatta sangar med, vilket alla medlemmarna
deltog uti, sångarna bättades upp och godes i ord-
ning, där gamla halmen bars ut och lades på ett
av husbaden anvisat ställe där yttre bätt
tändas, badhuset bars ut i förtagan män icke täv-
des try dätschall användas vid ett annat tillfälle
och till bättre nöta, yttre tannan fick nu sin plats
nera vid dörren där badhuset stod under led-
ningen, därefter tapades stugan grändlig och god-
des fri från halv och smälte, i strödde man ut
såt myrhade friska granskypel, och så var
yttre tannan uti full skuld och värdighet, då mor tände yttre,

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

44

NÖRRE TILLFÖRSLAGT

3199

45

41

de nya hederplagg som alla ville ha till jul
var icke nögatt annat än endast en sermon som
vara förfadars hade, dät icke endast bläddar dät
var fråga om, dät måste också vara ny shoden
så framt man hade förmåga och tillgang därtill,
alla biude onga och gamla ville berätta gulattan
och dät var då en stor shodal och manna på
därna stora högtid med gamla förfalna klä-
dar, d vs. att därtill råkades ich māl de fattiga
dät var endast de rika och förmåga som
skulle och ville röpa att de hade tillgang och
hunde mera med den tiden sedar och senum
då dät gälde bläddar och shoden av bästa slag,
de fattiga var dät icke att råkna med, där
hunde alltidig på sig en vacker och modig
bläddring, läm nöyde sig med vad de fä-
mörga bändarna hade haimat, där pisk
de fattiga hāja för några shilling eller dalar,

42

på dān tiden var dāt ich sā noga med hur de
fattiga arbetarne var klädda man visste ju att de
var fattig och dāt visste man även spålu, det var
ihe nagan sham för en piga eller dräng att komma
till gat hus "om man hade" med träskor och lappade
kläder i övrigt, man hande då se skilnad för sika
och fattiga, på bändor och tappare, på höghet och
fattigdom, man vad ser man nu i våra tider
pigian är mera utstyrd än nobleppens damer, och
drängen vill vara för mer än hans hustrande, och
fabriksarbetaren högre än brukspatrar, man
har med väl fråga sig, hur shall detta gå till sist?
ja svaret måste blika helt ännelt dāt att de
gamla tideron är såhast uti antagnade att
mänskorna måste lära sig att arbeta för en
simlig dagpåning och taga vara på dāt, och låta
husbonden föra hamandaordet sāsom under våra förfädars
tid, ja då han man fina spel med glädje och färnöjsamhet.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

46

NYHET TILL FÖRÄLDRA,

Slugans bläddret och uttryssel.

43

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

47

ANDRE TILLFÖRLITLIGT

till dän stora julhägtiden smyckade man sina hem
eftter råd och lägenhet, men dät var en ganska lätt
sak att ordna ty dät fann god tillgång på di mate-
rialer man behövde till att dekorerda med, nämligen
färgt tallris och halm, även lingarris om dätkvar
ithamligt för snö, halm fick dock de fattiga bedyra
bändorna om, sam icke hållas nära der, ty alla
måste ju ha ha sina julpyntnader av halm, såsom
julprylar, karor, och många andra figurer, uti
dyer och männishofigurer, i synnerhet en väl
formadd julgnis då icke någon annan sedan han-
de anspaffat på julboordet uti brist på pängar
har de fattiga arbetare, dän var ju tapp män dät var
ju ända ett näye för barnen, och även för de äldre,
ett rött äpple kunde man nog få av någon god
bändgammal om man bad därom, och uti nödfall
kunde man göra sig en papperskula av rött papper.

3199

48

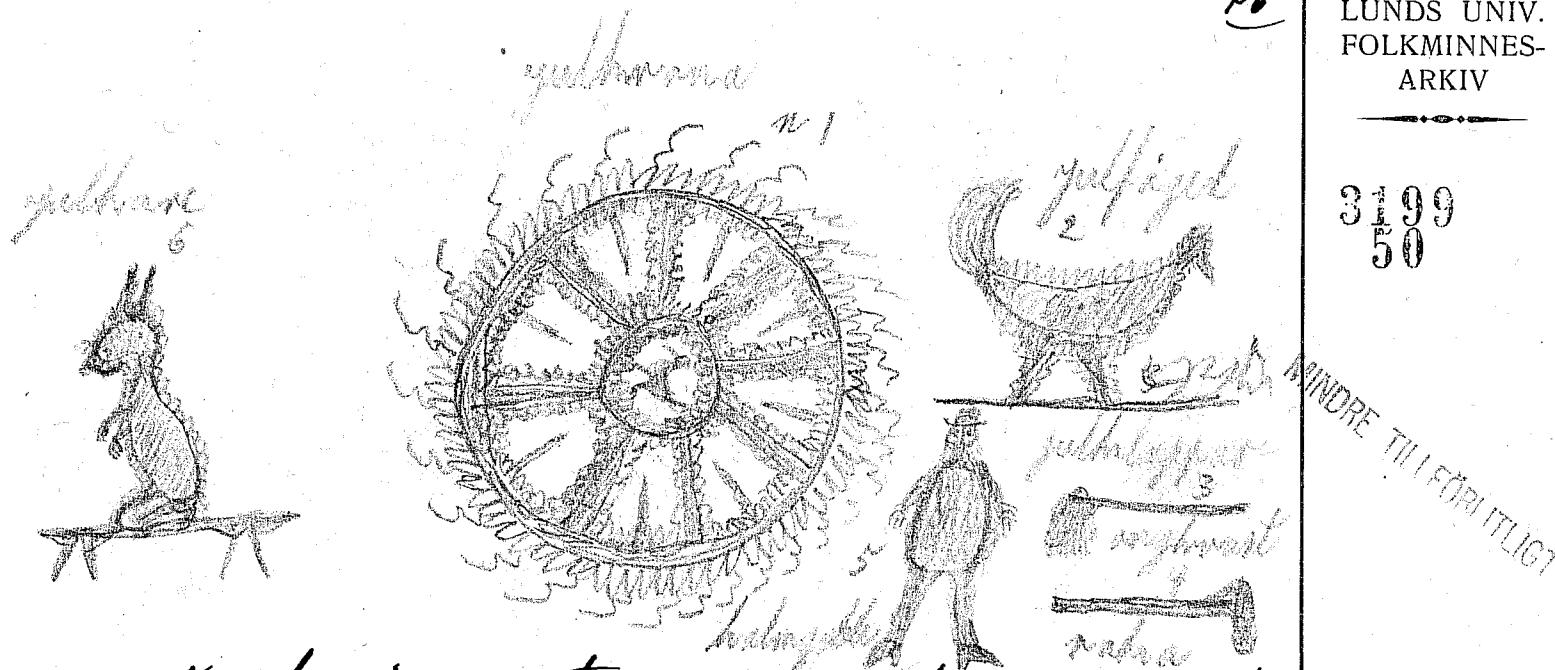
ANDRE TILLFÖRSLIGT

så var dät hela ordnatt, dät hela var ju icke
 någon lächerhet, män dät var en sådan pygduod
 som på inga villhärs fisch fattas på barkett gul afton
 om dän rätt skulle tillredas av halm och papper,
 gulfäglar tillvärkade man och stälde lite var stäns
 uti slyan, på yästängarna hring spisen och på
 hällarna var fönster och dörrar, även övaast på
 gulhuvan var en sådan halmfågel placerad,
 danna gulhuvan var flätad av tallris som sätta-
 des om två runda biçar utav videgrenar, träs-
 ningens värk ställes med linneträd, och tallris
 med hår och var några pappersprinsar och tafflar
 om sådant var tillgängligt, män även sådant
 var dät sna tillgångar på under våra förfädars
 tid, ty kultura papper var ganska sällsynta på
 dän tiden, och måste köpa, och betala, rätt drags
 och dät hade icke de fattiga råd till uti di dagar
 derförfisch de röda rånnabärer fälla danna uppgiften,

3199

49

uti gubbenan ja väl sam på många andra
 ställen uti gubstugan, därra bär var man nog här-
 tänksam och trog vara på förfrost och snö kom
 och färintade där, man hängde därra blåsor uti
 trappa på gäststänger över vräspisen, icke alenast
 till gulprydaad, man skulle också hava där till
 att hänga ut på gubsträckett åt paglarna då all
 annan gulmat fästades vid de fattiga farmelyarna
 att beunda sporrarna på gulaffan, varo färfäder
 tänkte icke alenast på sig synta ändast de var
 fattiga, de tänkte även på de fattiga sporrarna
 då pröden tänkte över allt åttaat, man yarde sig
 ytterlängor av talris, med vita papper eller tigbana
 uti, där sträckte man runt hela stugan på
 väggarna intill tabell, häxuti sätter smörre halm-
 tassar sam man virade samman av ripporna, d.v.s.
 de tamma den hållt rägax, även havreal hande
 man använda uti breit på rägax,

3199
50

dag är icke någon ritade, men dag har här avbildat
efter förmåga, guldrödaen är förd av talris och papperimissar
med en halmfjäl överst, och vaxlyseten fastslubbeade
uti varje vinkel bland talrisett, där hängdes i taket
mitt över matbordet, guldröden sitter på längsbordet
där var tillväxthadd av halm och stötar och hade sin
sin betydelse, guldigellen sitter på yästingen, där var av halm,
bildarna 3-4-5- är gulklappar åt högmadiga och egenhåva
flickor, gableen är av halm, anghvarstenen av en grus på en stör
och naha en boklapp på en stor

Grieland

G. J. Löne

Västergötland, fin

Utgivt. G. G. Pettersson

Författad 1863 i Göteborg

17

man gagnade också en annan sorts guldhörnor
såna man förförde sig av någon mängdhörning trå-
lapp, denna klippsax skålade man av harken, ja och
sedan klädde den med papper uti olika färger.
man gjorde varje släp platt på ändan så att
man kunde sätta fast yxen, ty några hörnor
att sätta yxen uti där visste man icke allt om på den
tiden, man endast körade hål uti en trålit till
fot at denna guldhörna som blev både billigare
och vackrare än den föregående, då den blev fint
utsmyckad med yx, äpplekr, och papper, ty någon
komfört fant sig uti vaktningen på den tiden
i minstone uti dessa tråltar, uti en sida brasa
stälde man plats till minst tio yx, och varst
möjlichkeit förydlig di man stälde däri mitt på
hordett, därl saltnades icke uti något hem vore
sig hos den fattige som dän rike, deraför att dat
var billig material till dän, och billig tillvärmning.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

51

Det här är
en guldhörna
av en författare
som förförde
många till
billig tillvärmning.

X8

juststavar tillverkade man uti alla flästa fall
själva, och tillverkades utav trä, nog fans därför juststavar
utav malor, och mässing, och även tennstavar mön till
mycket höga priser. Dessa försåg endast uti de mera
förmögna hemmen, man var icke si noga med utseendet
dett uti själva träverkett, man kunde ju snygga
upp därmed papper och band av sådana färger
man önskade, man gjorde där uti många färger
uti en, två, till fångene noga, de tillverkades av en rakh
träbit med ett hant upptill där brände man bereda plats
till många ytor allt efter behag, till fot en vanlig bröd
bit med hål uti lika sam fig. 4. brans, brotsell
gjorde man också hål uti däri man stälde yxer, till
dessa stavar gagnade man de stora hemmasto taly-
yxen, därför behövdes många sådana juststavar efter
som man skulle ha minst två ytor uti varje fört
yuldagsmagan, uti smästugorna, och fyra sådana
uti varje fört uti de bärsta bandgjordaorna,

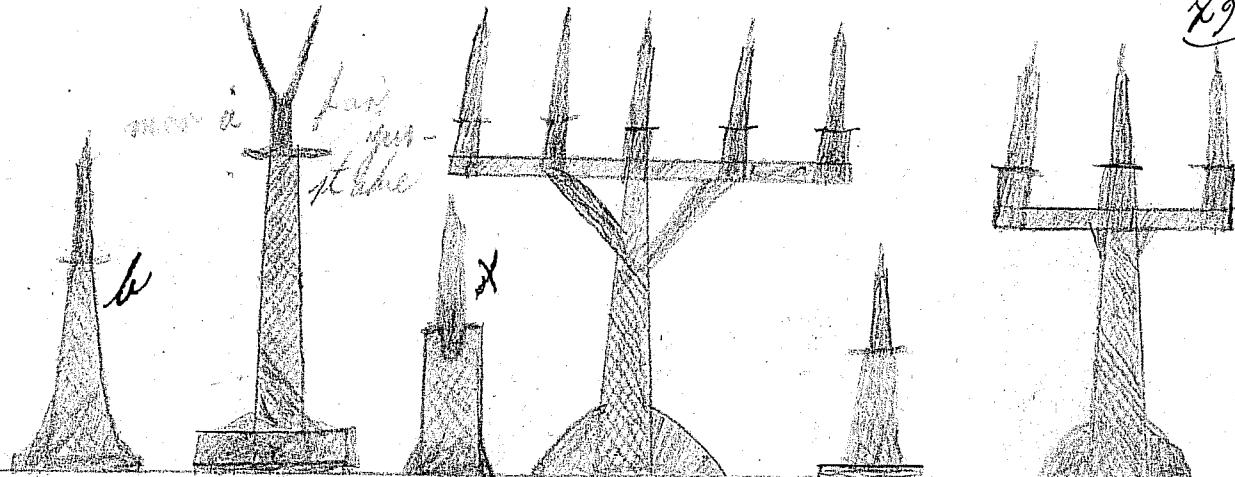
Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

52

ANDRE TILLFÖRSLIGT

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

53

Här ser man typar på mina gammalmodiga justahor
som alla är av utbildade efter förfäderna av gamla trä-
stakar och hande tillväxter av vim som hållt med
hammare sig och rika var de snart klara då man hadde
en brända, en rileba och några spikar, samt ett hant
att göra hål till justspänna med, dessa hyllar
var endast utskurade runda träbitar eftt är en-
dast en rund bryckhult med hål för justet uti,
de halvrunde fotplåden är av slässe runda träbitar
till bestaken är en enda utskuren träbit, de änniga
brädfotade, de tog sig mykelt bra ut då di var
väl tillsyntade.

Skriv endast på denna sida!

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

Hur väggarna pryddes i örnigt.

80

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

54

wille man ha väggarnas prydelse i örnigt.
Tänkte man på dat sedan vid midsommartiden
då man gjorde midsommabrandar av dallregnäs,
snarkling, och lingans. Därför tog vekter flottade
man samman till brandar för att prypda midsom-
marstugan med, på väggarna, och takarna brandar
fick tifästrycca på samma sätt uti gulstugan på
väggarna, ty därför tog vekter han man förra
från är till år och de förändra sig icke närmvärt
och därför tillfälle tog vira förfäder i acht, och
för örnigt dökare rade man väggarna med halm-
brandar med pappersdashor uti, även fåglar och andra
figurer av halm och rippar, några blädesplagg
begagnade man icke till att prypda väggarna
med här uti därför traktar, man därförst gult halm
av många olika figurer, dat stälde man upp på
systrar och bröder, samt och fram för allt uti fönsterrutor.

Alla ylvparynader fikk vara på sina platser
till knutdagen var övar, bordett och alla andra
saker fikk innehå sina platser till dagen efter
knut, sådant som dat var ordnatt ylvaftor
och ingenting fikk rabbas från sina platser
för än ylvettrupperne hade varit uti hemmen
knutplatsen, dat var en sed under den gamla goda
tiden som icke låt vänta på sig, att man skulle
kommna med sina stava byäkrishvaster och sop
stora tungan ren från dat Gåndastrampade gränsen,
som hadde legat under hela häger, ty stegegården
hade icke varit soppatt från ylvafton då man
ströddde på dat förra gränsen, och nu var dat
tart och ländastrampat under denna tid, man gick
icke endast för nöje shold, man gick även för att
gåra nötta, och så var dat en beständig sed som
man måste följa under förfädernas tidevarv,

81

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

55

var gästarna väl bekväma med flickorna på ⁸²
platseren, hade man med sig en härlig fint granskjok
dehuvade sät nysapade golvvett med, och gjorde dat
vackert i ordning efter sig, viltmett och vederfäldes
med trädörningar, ty gulbordet stod ännu duvhatt på
sina platser, fast intagatt och bekräftat utav soprarna, där
var en afton sam merytt engdum varst uti världen
icke alerast påkraa dat var åren flickor, fast än
alla varo utklädda, hadorna till kvinnor och huin
nor, uti de allra finaste utstyrstar med gamla häxa
hattar och tråsigt blöder samt tråshor, och i åsrigt
fängrade och smitna med sat och häl, och till utländske
ogänkmäntiga. Efter kvällsdagen togs alla gulppyd-
nader bort, utom gulligorna som var ställda
på gästtången, denna fick sitta på sina platser
till värfredagen var övar uti åch och mening
att man skulle få god tur med innevarande års härd,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

56

ENDRE TILL FÖRITISCH

Julgraven under våra förfädars tid.

83

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

57

MINDRE TILLFÖRSLIGT

Att säga vid vilken tidsålder julgraven kom uti
bruk, eller hur man bläddde och behandlade dān, där
är alldeles omöjligt att säga, då man icke alsi han på
någon hänsyn berörning övar dāt, man får ett
skattetal är sedan var dān ganska allmän bland
ämbetsfolk och även bändar, man blävd de fatta
ga, var dān mögelskicken icke mykhet uti bruk
under våra kändanis, vad detta hörde på var ex-
däst färgdammen uti arbetarehemmen, ty graven
var rätt i brastram att uträvcha under våra
förfädars tid, icke för hampäcktyras, ty dāt var
icke tillräckligt på dān tiden, man dāt varf fö-
ga om de många behade figurer uti olika bildar
småre och större uti mänskans, fåglar, och andra
djurs avbildning, som skulle hängas på omfat-
tande mängdar, samt dyrbart papper, samt äpplen
och valfis,

3199

58

ENDRE TILL FÖRÄLTIGT

dåt yarde ō li räkna t̄ mykhet till att man icke gagnade
 spulgrana uti de fattiga hemmen, att man hade si lägga hus
 ty de sparsatugor man hade att bo uti var endast 2-3
 fot höga vid sidorna uti stugan, och mitt under nogg
 åden mården en fallväxt märkisha med knapp had
 gi röd, och då man skulle hava en gran som var 4-5
 fot hög, så mårde icke en sådan få plats uti stugan,
 man bändar och andra mād där sāmt alda hadde
 s.k. stuga och lift eller stortuga sammanknygda, så
 att stortugan var mer än dubbelt så hög på huvu-
 tan da sparsatugan, vilken man hadde uti i
 dat värdaliga livet, stortugan tog uti braen
 endast under fastar och större högtidlar, och därpå
 var alltig spulgrana s. plats uti stortugan, ty där
 var mellantille och var minst tre almar mellan
 båda tullen så att en normalt stor hande
 obekrädratt gi röd inuti stortugan, tio röng, fälgar, —

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

3199

59

85

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

N 1

N 2

Här ses man bilden på sparrastugan, samt sparrastuga med sammankoppt steglafft, stugorna var icke nio gott underlag under sparrorna därmede derfär var det svall ute sparrastugorna ob myckelt lägt, man hos båndapna hade denna typ n. 2. på dessa stugor derfär att man måste hava en fasttak för jästanna dät var denna tillbygnad man haddade startugan här hör båndes spelen ute gulgrönen på gulgrönan här stod dät stora gulbordet uppdockat med tygots rättar samt bränvin och starköl under hela gulhäljen till mäntagen varit övar och gulutspridorna hade varit där och stådatt gulstugan.

Skriv endast på denna sida!

~~Sparrastugorna var myckelt förråda och länge vil icke haddade ute torr jord och förråde bokslag i hörnet, där man haddade dät, samt ett stort sängrum, där man sängde i sängen, och där ute, tillbaggat startugan, nuvarande sparskåp, icke bårdet.~~

3199

60

MINDRE TILLFÖRSLINGER

julgraven har varit dåt enda tillslag man använde
 för att färga och endast vid julhögtiderna inomhus, men
 vid en del begravningar klädde man smörre gravar
 för att placera utomhus, men då klädde man där
 enbart med vita pappersrimper, även varandra och
 väl formade enkelhajar kläddes på samma sätt för
 att ställas vid ingången till stugan, därra sed bever
 hvar ånnu på en del ställen lär några gamla
 ånce lever och finnis hvar ty de äldhar sina gamla
 sedor och haup, här på landbygden gagnas enor all-
 mänt vid begravningar man ikke klätta med
 någotting åt utan där finns någon myrhett gammal
 som miste hava sijr gamla sed under höghamt och
 vårdnad, byråh- och palmhuvistar satte uti vatten knut-
 dagen förr utslag till att härmad bransstatera värjadt
 den, man råbdade här på vishorna uti vichoråkhetet
 vilken tid som var hämligast att i första värjaden på varen.

3199
61

MINDRE TILLFÖRSLUGT

Tulhalmens bekräftelset om hvarilket,
 tulhalmen måtte vara absolut ren och fri från allt ognas,
 där skulle också vara där finaste och myrhärste, där
 skulle också vara slagen på nedan, därför att dattiche
 skulle veta några insichter uti den då man fisk in den
 uti sängarna, ty vissa fåpfäder hade datt så förr sig
 att allt som skulle användas till huets nötkor, vare
 sig trå till huvudge eller träskor eller andra red-
 shap, bord, statar, sängar, o.d. så väl som sänghalmen
 måtte vara hoppett och slagett på nedan, för att und-
 rika mask och andra insichter, sijam bæ, lappar, vägg-
 skräckar och dygigt uti sänghalmen, och detta ägar nog
 sin riktighet, många äro di som har prövat och prövi-
 tisecatt detta och datt ägar otvivelaktigt grund, vora
 fåpfäder var fracklissa uti alla sina företag, och
 datt man icke alsi vara förmästligt att efterfölja deos
 lärdammar sedar och bruke uti mangt och myrhelt,

3199

62

MINDRE TILLFÖRSLUTIGT

husbanden sätte med sina drängar till sjöp bar in
 dän halm han sätte hade bestämt sig för under tiden
 man arbetade med trädgården under förvinteren, han
 blott sig till att röta upp och hade hogget dän halm
 man hade ladt undan till sänghalm, för si lade
 man sig på röthoggen halm, reserverade man att un-
 der följande år rima till att bliwa skadad till liv
 leon, och häfö underåttes härvanna noga för än
 man tog dän uti bruk, dät företogs icke några egen
 artade seismningar då ysthalmen bars in i hällor
 sedan mer än sam mad behövitt av uti föregående
 blad uti dänna berättelse, banden efter härvorna
 lades till dän gamla halmen och brändes på ystbäletti
 då man lade sig på halmen sedan dän hade blivit
 lagd uti sängdanna hade dät icke någan betydelse
 med hur man låg, mer än dät att om man rånkheit
 svantigt gick så dät var stor försäkring uti halmen.

3199

63

där man legatt under fösta vatten, var detta en
 bemärkelse på att man skulle få en lång svullfärg
 under dät nya äret. Dätta var många som särart trodde
 på och dät gavde att man låg i latt och ledigt sam mäg-
 ligt, och måste därför ligga stilla och snält uti sin båda
 trö ingen ville syälva vdroa osak till sin svuldam, men
 då man låg på golvet uti halmen under badet, hade
 man stora förmåla männen att i achtaga, sam här
 icke kan beskrivast, dessa i achtager vilade sig endast
 för däm sam hade ännu en viss ålder och hölls fölts
 diat hemliga, hur man skulle fökhalla sig mot hvinarna,
 dät förelam icke att någon beläggel mellan män och
 hvinnar inom samma förmöd under gulapronsbadet,
 se föregående berättelje, man varf hur näringen sam fält
 män icke till styrkhet, män uti näckett tillstånd var
 både män, hvinnar, och barn, lika sam när man badar
 uti öppen syd da ulla blådar sig på en gång, på samma sätt vid yttre

Svinil
S. Mörne 21
Vinsjöjärvi
1932

Uppsl. P. G. Petersson, Helsingfors
Ber. av samma
1863 i Torsdag

90
LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199
64

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

enligt gammal tradition sätta man endast en timma
mitt på natten, under denna timma var yulen släckta
under denna timma iachtoch fullständig tystnad, man sätta
då till hälften på blad dvs. skatta löv och väst, och
kvinnorna uti nordenskälv bygal och livstyrkhet, man dock
de allra härliga sidorna, för att falla på med de övriga
härtidsläckarna då hel-nattet ett på natten ty då hade
då heliga dagen ynt sitt intag och man skulle bereda
sig på kyrkans dag, där bygdes om ny halm uti sångarna
två gångar om inlett jul och midsummar, vid varje
gång miste alla medlemmarna badet efter förfädarnas
sed, om man icke badade mer under hela inlett julaf-
tan uti sitt badkar i stugan, och midsummar aftan
uti öppen spis, husboden pålv eller en äldre man som
tillhörde farmelyen bakt då näcken förän man bär-
gade badet, sam växhållades med ensten man hastade rätt upp
i haffen, gick då tyst till kattnen då vart näcken banden, —

3199

65

MINDRE TILLFÖRSLIGI

Hur färgas med dān gamla sänghalmen?
 dān gamla förliggna sänghalmen brändes man både vid
 yel och midsummar. dānna arhan var sändes bora till man-
 ga ändamål. och under alla fäställanden för linjadden
 den blandades med yularban efter ylbanan och såddes
 ut på linlandet, som skulle förvara att linet skulle
 bli långt bräktigt och slitsamt samt vara skyddat
 för att icke shögsvan skulle få övar och pissa på
 det då man hade brött ut dat på yländet för att
 rötas. man han och persade på dat. så blev dat odug-
 ligt och hande icke användas ty dat blev då icke
 brökt så man hande icke beredt dat. dānna arhan
 var och sätter bora då man bymade linneblädarna
 då man använde dānna arhan och lade dān uti en
 påse i kattnen på lekhuset. hade man icke att
 fruska för att hyra uti blädarna under hela inrett
 därför var huvenna mycket tavadig om dānna arhan.

3199
66

Dat hande vara en intäppa att få höra hur dat sätades
 före gulbrasan invändande, ty gulbrasningen måste nästan
 ställas för än man tände gulbrasan, dat var husbonden
 själv som värmstälde därra på ett ännelit och lättvin-
 digt sätt, man helt ännpelt reste upp en halvvarve
 uti den stora öppna smektesepipan och tände på den ^{ANDRE}
 så att ligga sitt flera fot över den liga smektenen
 dat var al ihe nigan fara för eldvärda uti de grova
 grästerumurarna, och ihe hållar för stuparna med
 de en fot tycker trapetamen, därra var en sed som
 alla frånborn hade i dagen på gulafftan, och hämmad var
 ju den här från dat, ty denna ligga hade gjort ihu på
 datgammal och pipan blev helt blanchpaledadd hämmad
 och på tio minuter var hela salningen värmställd
 dat var ett stort nöje för barnen att stå utanför
 stupan och betrakta därra personen, då ligga plam-
 mades högt över storgetahett, man klappade händer och var glad, —

3199

67

ENDRE TILLFÖRSLIGT

övar att gul nu hade närmat sig så långt, så att man
 varat var fördig med att tända ylkkasan uti den öppna
 grästeropisen. till ylkkasan begagnades endast kryddved
 som var mykhet grav, och skulle danna brasa som var
 ofantligt stor, räcka att tåra på hela kvällen, man
 tände brasan då man stälde in ylkhalmen try, man
 måste ha ha varat i stugan till ledettag viskörta
 häxan, för i huset väntade in brasan med red och litio-
 han, och man skulle tända på dān, vid samma ögonblick
 som far dängde en dochtig moga bränning över brasan,
 och barnen spulrade över dān klackra blägröna lägen
 som uti samma tag fastgjorde brasan och pladdrade
 lögt upp uti dān viskörta pipan, hū-älvu måste bra-
 san vanda nedbunden och slutt, då har man uti de tre
 hälen på gorden som red var, dessa stora härl var ild uti
 man sade magott, varom dig om du ännhar, man ham ey
 in i stugan min, tag ylken dit i hälen din, off yeras här bevarar.

se sid. 673.

67B.

48. Till vem varo orden riktade, när man vid julen bar ut

kolen på gården och sade: "Värm dig, om du önskar o.s.v."?

Män ham inti uti stugan min, för si yag brunnas
 nog dörren min. Ja man var rädd för hulde förridare
 ydor, ty man hade där troan att han får omhändig där
 natten och ville göra mänskorna illa på ett eller annat
 sätt, för att man välvde handen ^{Jesus}, och höll därmed
 natt och följande dag heligare än alla andra dagar under
 hela året. Vara förfäder hade männen på allt och
 trodde på allt, och därför ^{hade} man allti vägatt till hands
 att mata sidant märd, dessa eldade välvändar vero
 för att hindra ydor märd uti sin framart, så att han
 icke skulle brumma uti deras stugor, vara förfäder
 vidtag alla de åtgärder som stod där till heds för att
 förhindra anda andar att göra intrång hos där med
 alla tillfällen, där troan hade blivit implantad uti där
 från sina förfäder, och var med längt fram i tiden,

ENDRE TILLFÖRLITLIGT

3199

68

m. 2

bl elva kommade, dörrarna för gott och där gamla skärtens
häringen sätte nu intaga sin plats uti pipor, man gagnade
i hörnspjäll på där tiden som man nu gär, man hadde
en träläm som passade till pipanett med en granskäme
fasttack uti dat ena hännet på lämmer, närska säme
hade sitt ståd mot spishallen, detta redskap gick under
det namnet skärtens häring, "tappenhäring" ty där kunnar
de till att tappa in värmen med, här ser man en avbildning
på en sådan skärtensläm, den hade sin plats uti sopan i den
mörtag en stor plats uti stugan man var i var därför
eftersom man alltid hade sitt eller begagnat någon an-
nan ytoröra till att tappa in värmen med under där
tiden, man nätta senare fram man på en annan idé
att sätta en fast igenom murvärbett inne under tabell
har gagnade man en ståt träläm man drog fram och
sätter uti den utloppen färsen uti murvärbettet här red
man en avbildning efter ett siktant skärtenspjäll uti en spisastuga,

gavor sic
priest, klockare

o.s.v.

3199

69

MINDRE TILLFÖRSLIGT
sed

Jultidappar, eller vad man hällade julhönen till vissa församlingar,
dåt var en sed som användes under den gamla goda tiden
att dåt var en del församlingar, eller med anledning, ty när
stämman som enligt dän fallande lagar, svar den ledande
machten på hvilka hade stadsfatt, inom sjuve församling
efters egent godtycke, för att undervischa hemefamilian -
dett med, men därrna sed var iher nigen uti sig skrävt sed
dåt ham på dät prästasligga embetet ty dåt varit
lagstadsjäg att av högre ämbetsmän, och irigt uti löneför-
minnena, uti första rannmett skulle prästen hava sin
yulhus, svar man hällade dåt, efter hemmavist, och hälla-
des för prästatingen, "prästviste", som bestod av diverse
förrådenheter, allt efter hemmavistens stakem och beskrif-
felsen, och bestod uti: "yulhus, yullenfa, bröd, fint" ett stycke
flesh, 3,4, i 5 markar, en eller två markar smör, två eller
tre till fyra balsmar eller motvarande ull, ett stycke
fär eller fäbott, allt efter gården stakem, och beskrifning.

3199

70

MINDRE TELEFONRUTIGER

prästen skulle och havo en gulast av vareg ley, dät
 stalde man sā att dānna olt yardez ha en handgammna
 uti byn, och alla de andre gammorna transporterade
 sin myölk till dān plats där ostern skulle joras dät inett
 man delade upp dät sā, att man hade dātta ostahalas
 varsett i till dät hade gjätt runt hela byn, sā var
 dät till att båga på myölk och porträtha sā somma sätt,
 vassen användes på dān plats där ostern yardez, ty på efter
 medagen blev dät s.k. ostahalas, och alla gammorna som
 deltagett med sin myölk skulle vara närvärande, då
 prästen kom för att avseva sina gulastar och för att
 få en stor hänska vasslegrot med sig hem till prästgården,
 ty vassen var oskön prästens, när yarde man hanngryps-
 gröt av dān, var han allt mera lachsam mot gammorn-
 na och då hände de allt sā sig ett gott näderord
 från predikostolen fölyande söndag för sin stora
 förmöntighet mot dān drode prästmännen och själars ögonen. —

3199

71

ANDRE TILLGÅNGAR

dessa åter skulle prästen avhänta på samma gång som
 han far omkring uti sin församling med den synt och
 att upptaga den beskrivna salosten, try den gamman som
 hade hand om astagillet. Skulle också ha hand om astorpa
 och passa där till de blev tappa och nogga tillse att de
 ikke tog någon skada under tiden de var kvar. Dåt
 bestyrkades att prästen från predikostolen vilken tid
 och dag astagåndet skulle äga rum uti varje by;
 dåt blev någon dag under längsta halvår under
 enstobro månad för att asten skulle hinna att trotsa
 till gulsamlingen ägde ram niohan näst före jul
 niohan, där niohan hade prästen fatt upp att göra
 med att fara igenom hela sin församling för att
 upptaga sina födningar och rättigheter, man så blev
 dåt en avsevärd salning förrädenheter och ja, jag sam
 nedskrivar detta har varit med och synlatt pastor Sällström
 i två år sätta på sig inam gollako församling uti detta ärende.

Åren bleckmariefar hade samma födron att utnöva.
Män vad han skulle ha uti ylka att av församlingarna
dåt var bestämt av dām syföva inom församlingen på
ett allmänt sammantrade, män detta var i stort sett en
frivillig sak, som också var en sed bland våra förfädare,
men även bleckmarer hände nåhing uti församlingen
vishan före ylka och bestämte varje kvarndjord, han
fick alltid nioatt på frivillighetens väg, såsom yst, ast,
knö, ull, blånar, eller noppa, även en happe nio, eller
hona, giganstas en prächtig grönparabraha, eller en bättre
brödbraha, samt bröd eller fläsch, där man icke gav blec-
maren sådana förrödenheter, avvärde man dåt hela
med att giva honam 16. shilling eller tio dalar uti mynt,
nioatt skulle dåt ju vara om det rätt var på frivillig-
hetens väg, ty ingen ville vuso sinnre än den andre
då bleckmariefar hem, efter som dåt var en gammal
sed från de mära antidina förfädarnas tid.

3199

72

3199

73

ENDRE TILLFÖRSLIGT

Nu blir det förgan om dödgrävare, kyrkväktaren,
 denne man hadde sin egen fadron på sina församlingar, han
 skulle uti kyrkodak, lava säd utav nagan lag
 man, eller någ. där sådant fannades helt tilldelade man
 han om mygl som han mattag med stor tack samhet
 här var bestämt av de ledande inom församlingen
 hur mycket han skulle lava på var tänke d. v.s.
 hos bändarna, man skulle geva handen efter hemmants
 tal, dock icke under tväng, men efter godmodighet, ty
 där var icke lagstadgad givning utan ända frivillig,
 man nog sikkert ha en hille man eller någ på de allra
 flästa bändgårdarna då han framdrogandes med sin
 härra en märad före yel, samt mat och bränvin och
 en del andra livsfrämderheter där som var nagan
 gamma som under året hade gitt i kyrke eller sam
 väntade sig att fallfälja därför ärende inom närmaste
 tiden, fari hinnan var man om kyrkväktaren.

3199

74

MINDRE TILLFÖRLITLIGT

deafar att han skulle dampa knäpallen väl och icke
 glämma knähoden samt sätta pallen så långt fram
 i hyrkan som han mårde väga sig till tyf dat varst
 där sed efter hyrklagen att pallen skulle ställas straxt
 inom nedra hyrkhöllan och här skulle kyrkan stå
 na och prästen möta häne. men var nu icke prästen
 in noga med denna tillfälle mot lagarna, så vi-
 gade sig hyrkväktaren att hedra borggämmar med
 att ställa pallen fram på halva gången, ty han visste
 att han hade god nötkan av dat då han kom uti hä-
 nes hem, vilket också visade sig för hyrkväktaren
 som även var dödgrävare och skyrde om graven da nigen
 dag, även vid ett sidant tillfälle hade han tyäna
 sig ganskt om han ordnade graven fint och propert.
 Köttsmannens och soldaterns dag för att taga upp sin
 ylkhast var ylktappan, se ja annat ställe uti
 denna berättelse, där dat är uttryckligen beskrivet.

3199

76

MINDRE ULLFORSLUTNING

Si var dät icke nigan svärighet att se när därra knapp
tag sig igenom till dän vula ryttersidan, alla stoda på vakt
med sina brinnande stichar och avvachlade tillfälle då
nigan kus eller lappa hästöpte taga sig över till andra sidan
si fast någott knapp stach igenom var man färdig till
att brända till däm vid lagan från sin sticha, detta
var ett väntigt fint sätt att leva sitt sängplädar, man
hunde vara sakar på dät, att dät stannade icke nigan
ingrikt hvor på dän sidan av lättet som var vänd
mot fyror med dän stäcka hettar, man fäste sig icke vid
att dät osade bränt uti sängplädarna, ty lättar varken
gammal sed som gick uti omr från mar till dollar - o. s. v.
Hid midammaran bytet fisch myrrana leva sängplädarna
dät gick si till att man ^{bort} klädarna på en lämplig myr-
stach ett par dagar för midammar, si att myrrana hunde
hinner med att plaska bort alla de beflintliga ingriktar, li man
hämtade där var de fria från obryta, man skahade av myrrana,

3199

77

ENDRE TILLFÖRSLIGT

Julbordet, och yulhögarna.

Några yulhögar förekom icke på rika mäns julbord, ty
 dessa yulhögar bestod uti huvudsak uti små runda
 brödbollar, och sådana brödbollar fanns icke till uti rike
 mäns hem förr egent bröd, sådana bollar tillvaråmade man
 uti bandkummen till yultapp åt de fattiga och nödlidande
 gamlingar och barn som besökte bandgårdarna med
 sin tiggareprise till yul, och under alla förhållande för
 att glädja barnen mäst d.v.s. sådana fattiga barn som
 var besökvande av sådana bollar för sitt och de sista
 upphälle uti de fattiga parneyarna, dät var uti dessa
 fattiga hem barnen ycklade över yulhögarna på bord-
 dett yulattnar, ty varje barn staplade upp däya bröd-
 bollar på bordet, och var glada över att hava kommit
 tigga samman, varje barn uti famelyen lade upp sin
 egen yulhög av de bollar man på egen hand havaftt
 insamla uti bandgårdarna dagarna före yul, och allt var

3199
78

MINDRE TILLFÖRSLIGI

tiden inne att man fick glädjas över att få se vilken
 av banden uti famnen som hade haft där bästa turen
 till att få målt hufvudet av landgammarna uti bygg-
 den, efter som denna var en allmän och lämplig rest från ur-
 mense tider, och ingen som nu lever kan geva någon
 upplyfning på när denna gulhulappuldetning till de fatti-
 ga, så här man fattar det beslutet att det förekom för flera
 hundra år tillbaka i tiden, eller med andoa ord, så länge
 här har funnits siviliserade människor inom svenska grän-
 sar, efter som tiggariet kom till sedan under dakeföryders
 tid, och allt sedan åtmenstane har detta partgått backe
 från backe, till som alla mende, för några år sedan
 då fattigvårdslagen kom till vad sträng skärpling
 jag som nedan har denna hävade vid samma års äldder
 att springa uti gårdena med med min spikare på min
 rygg för att samlar brödskallar till gulhögar på bordet
 och spela över det var så för de fattig på den tiden
 ja nöden har ingen dag,

3199

79

se sid. 29 B.

Tulgåvorna utdelas till barn uti handhemmen,
 men om husbunden försöker utholändas en man, såsom en
 dräng eller en annan arbetare som tillhörde gården, till
 att vara yttre, denne man får hitta sig undan en
 god stund, och under samma tid utstyrja sic med den
 hämptiga tamledräkten, så att barnen icke hände ha-
 nam i går då han trädde in i stugan, och hällade dam
 god yel, och där efter plachade yttrelopparna ur den
 sin näxa som far spjöl hade ställt i ordning under
 folkrörelig tyttrad, sic att barnen skulle bliiva fört
 överraskade då Tamtagaben steg in med sin växa
 på ryggen, och sitt långa schwäg som var tillbrett av en
 linlakan, barnen blev räddat till att bärja med, man
 då han häryade placka fram sina pahet till var
 och en av barnen blevo de glada och häryade yttre
 häng denne duktiga tamten som han till dam med
 sista gråvar på yttreloppar, där pahet innehållt i

INDRE TILLFÖRLITLIGT

79B.

49. När uppkom sedan, att en "tomte" skulle dela ut julklappar?

ja dät är här att märka, att dät var ihe niojan naturlig
tante sasam gardestante, dät var en hand som på dätta
sätt föreställe tomte, och var under bauh redan under min
maomas barnstid och är alltjä en handrä fänter är se
den, och minhända längre, dätta han man ihe exakt
bestämma efter vad man ihe hört berättas mig att
av dän bestyrda tidpunkten på dätta område.
under min barnstid förr 65- är reda var dät vanligt att
bansänor och bandräningar gick omkring uti de färliga
stugorna och var utsladda till tanta, mål längt hägg
öar nästan hela ansichtet ja att barnen blev plägt vid
da förr där, de var även utsladda till bockar och andra
dyar man blev räddar man när de hade lemnatt stugan
istod glädjen högt i tak, då barnen fick se sina yttelstar
och vänta iow var man interrädd, då önskade man endast
att tiden skulle komma att ylloken, eller yltamten skulle komma,

3199

80

MINDRE HISTORIETTE

huvudsak äpplor, nötter, och yulthundra, särskilt gälekar,
 damar, hästar med och utan ryttare, gamla hovar, grisar,
 fäglar, yangtouen i brassen, d.v. dessa figurer var behövde
 utav båda vete myal och var tillvarthade uti alla fästningar
 al prislägen har någon den tiden begrav, från en shil-
 ling till två rikstalar på styck, de särnämnda på bestal-
 ning förtäck, till fästmän och fästmantigra, vilket ber-
 rättat är på annat ställe uti denna berättelsen,
 bånen varo förtysta övar dessa givar från gullamten
 då han avlämnade sig för att blanda om sig bådo de
 han snart hamna igen på samma fält med sin
 värsta med siodast innehåll, därmed artichokar var det
 enda som begagnades att uppmanta bånen med på
 gulallan under förfädarnas tid, för si dat var icke
 tillräckligt framfacht, elseo andra lyxuartichokar särskilt
 uti värsta tider, då man han hamna övar vad man
 söker sig, blott endast man har rad och hägenhet dantill.

3199

81

ANDRE THIFARITLIGT

många godtycklade bändor var det som skickade sin
 gultäcke medan dän var utblädd med en dyktig part
 spon till sina fattiga arbetares barn för att utdela
 på samma sätt, detta häyde gultäcken högt betydligt
 uti dän fattiga mayan bland barnen, hade man nu
 redan ställt upp sina gulvagnar på dat gamla skräpiga
 längbordet framme på gavelnen med de grava yuballarna
 i säll man nu läffa fina gobbar, fina fäglar och hästar
 till att ringla omkring de grava gulvagnar med samt
 vägat rött äpple på tappen, då stod glädjen högt i
 huvudet bland de fattiga barnen, och även faröldarna
 glöddes med stor tacksamhet därav, barnen trädde ju
 med all särskelighet att dat var dän s.k. tamten som kom
 till dän måd lässa gavar, och de tackmade och högt-
 lävade den snälla tamten som besökte de fattiga
 barnen uti sin trögta stuga på denna högtidspäron
 de rika mors barn kan icke bli så glada över en dyrlig saker

3199

82

ENDRE TILLFÖRSLAG

2)

som ett fattigt barn haade bli övar en usel yttläkt
 och framför allt under dān längt tillbaka avläxna
 tiden, detta är så gripande och yxpt, så att man kan
 med ställhet säga att det är omöjligt för en högt stu-
 derad man att pattra detta, och därtill myshett mind-
 re för våra arbetare som nu vill regeva värden och vill
 ställa sig ymställda med fabrikären kapitallisten och
 bokagsherrn, utan till att tala om dān häst prövade
 handelskungen uti våra dagar, nu är det icke några
 fattiga mer, ty nu tagit arbetarna med väld allt vad
 de skall ha, våra förfäder hagle upp en famn ved
 för 16 shilling, och haat ett shopporn ställig och stenig
 man till åtar för fyra rimbalar, och grände diken
 för sättyvar famnen tre alnar på dān tiden fick icke
 arbetarna leva så luxiäst eller fira yttläkten i
 starklaget och häcklalärt som nu är fallet bland
 våra modärna och högdragna arbetare, med sin gackande rätt,

3199

83

ANDRE TILFÖRITLIGT

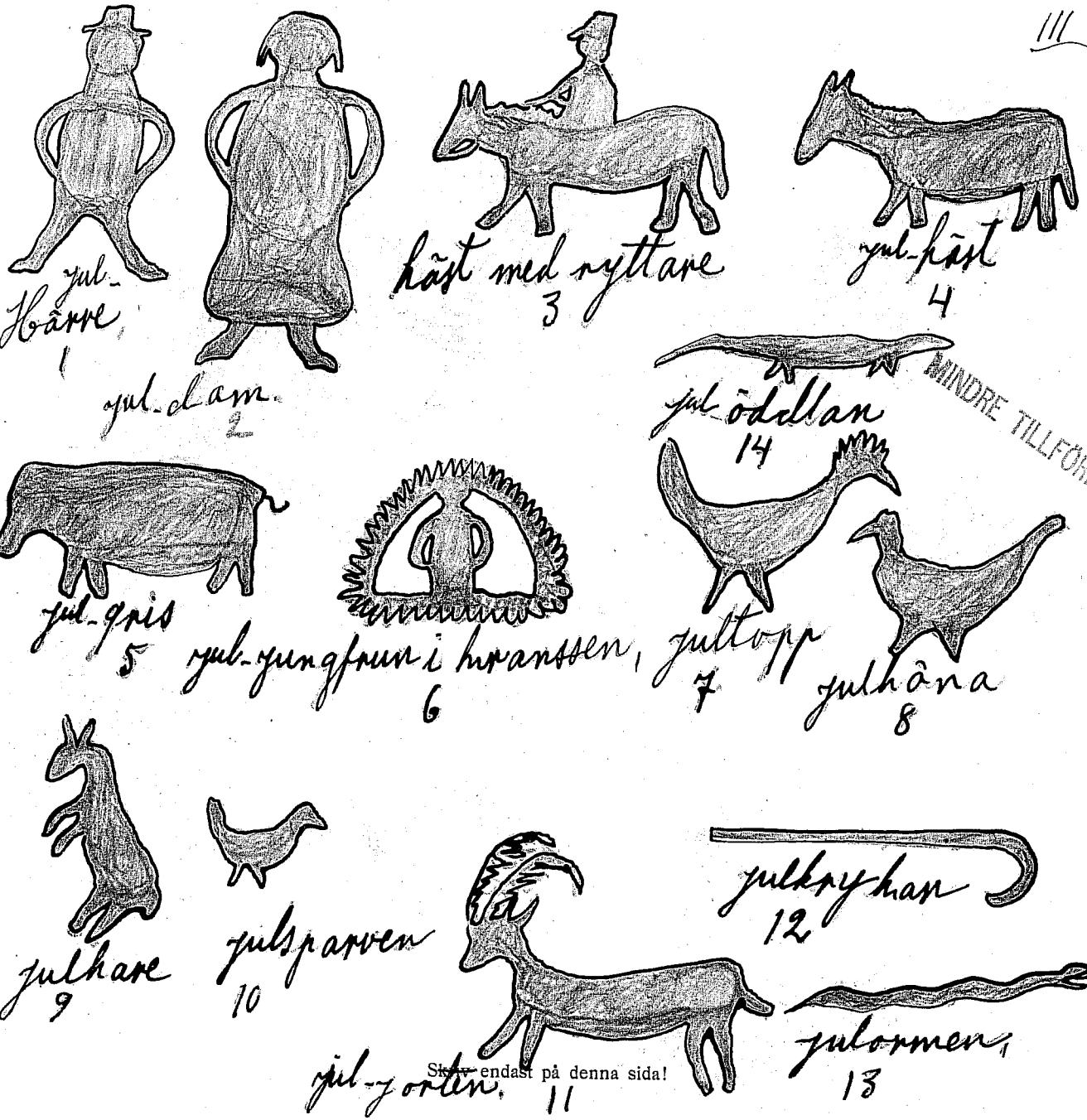
under våra hänsyns födoras tid var julhögtidet ihe så
 bråskigt hos de fattiga arbetarne som där föreställas sig
 i våra dagar, vad som förekom uti denna formelyan var
 icke av betecknelsest, där märta därav var skrappat
 på tingeniets hand. Såt enda en fattig formelyader
 haorde frambringa på något så nära egen behovnad
 till julhögtiden var där proaktiga enebärsdrifshatt
 man verkade enebär under sammastiden som man
 borrhade och fick mata hos någon hande som hade en
 hembrukare på gården, så skar man upp papputi syn
 stranden och borrhade även detta till vintern fram
 mål där stora julhögtiden, då stälde man en sida
 hryggd i ordning till där stora häften fick man där
 en hand fall mattemyrl av en godhjärtad handgum
 man så hande man bereda sig ett utvärnigt gott och
 välmakrade yula, som på samma gång var mynnhet
 näraande och hållsamt för både barn och äldre personer

31.99

84

MÖRKE TILLFÖRLITLIGT

därra döricht hette man uta två delar en ek
 och en del pärshopp samt nio gått åchta mätt mäl om
 sidant hande avskaffes, dåt hahader tillhammar och si
 lades genam en tätt enorapta, varäfter man lagrade
 dåt med hryggjyäst och byggholm påvarad pörn
 fämmammen, efter tre dagar hande man taga döricht
 i handen därra var en hryggjyäst dag, för hiede barn
 och åldre, därra var dåt enda en fattig förmögenheder
 på egen hand hande undfänga och glädja de övriga
 förmögenhetsmedlemmarna med, allt dåt åvriga mäster
 påvaras genam andra goda mänskars hand,
 män ändå hällade man dåt ike far möd, och de fatti-
 ga barnen uti stugan yublade hning sina yubhöggar
 framför yubrasan sam sprakade på den gamla tri-
 stensspisbollen där borta i vrin och dåt intaka talg-
 yer man hade fått av nigan barnhärtig leandgumma byte,
 far och mor glädde och ådar barnens yubhöggar de hade samlatt,

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199
 85
 Mindre tillförlitlig
 Detta är viktat de finnas mer
 utbrott i norr än de sydliga
 följer härlig härlig
 var givna?

3199

86

gulbordet uti dät fattiga kennett var ucke i
skräligt på dän tiden som många man föreställa sig
män nog hade lutfisken sin plats mitt på bordet.
ett par vinfläckar och något färskt eller hätt hade
man nog fått ihop, med dät allmänna liggenhet
även några misslyckade och haverade tärningar man
hade lända på gulbordet och även medan man
intog sin ånghå gulmat, då de båtter lattade rem-
made för sin välvårda nöje och glädje, sat den
fattige arbetaren uti sin härra med sin famely-
nyät av sin läse potatesgröt och doppade däruti
det sata enkörndöschatt och var ibra näst med sin
hatt sam starkanden vid sitt skräliga gulbord,
ungeförlagade över fattigdommen alla var glada,
allt som borden hade hande i siche dän fattige ånghå sig,
brodd hade man på gulbordet, därför kro barn, i fler
gulhågar med prächtiga gulballar som barnen hade
samblat hos de målla beändga annor uti gården.

Den rike man sylbord med mat och drif, 113
ja man kan ikke beskriva ett sådant sylbord som
dåt förekom uti bandhemmen under den gamla goda
tiden. ystapptan och under hela ystahäljen ända till huden
dagen var övar, man had med mjölk och hjortaraga
dåt fällades ingenting uti malväg, från dåt ringaste
till dåt alla förenämligaste, utom potates som ikke
als fisch hamma i friga under hela ystahäljen, att an-
vända potates under denna tid var en ofärlig
skam för bonden och därför svallnade dåt om pat-
tidom och armod under dåt nya inträdande i sett,
man trodde ja, dåt var våra förfadars sed, och dåta
måste man följa, man kan anmärka att uti många
gamla bandhem lever man på dän troan även uti
våra dagar, och potatesen får ikke intaga någon
plats på ystbordet för än trathändedagen är övar,
man har ju stått lite förra stund på tiden, man i ärs-
sigt är ystbordet uti gammal stil synligt uti många gamla hem
ännu.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

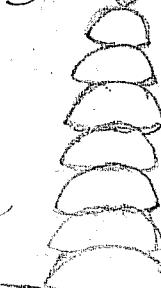
87

MINDRE TILLFÖRSLIGER

lutförslan.

3199

88

yulehagen
med bröd-
bollen a
äpplet i
toppen

SNDRE TILLFÖRSLIGT

KÄRFADET

Naturligvis intog de allra förmästa rättarna sin
plat, mitt på bordet, såsom den härliga yulekakan,
yulgröten, minhunudelt uti sin helhet, yulgrisen om
en sådan var att finna, där med humpan väl huydd
de och stora yulosten, de fyra fätlarna efter ett större,
yulkanoren och yulpötsar, sötosten och leymosten, samt
en otalig mängd med andra sägelvaror, och dästille fyra
sötast bröd, så kallat söttempa som var tillvarmaad
av bästa myror och värt från yulbygden, magbröd
av äcta pinnelekt rågmyöl med lavabläning och
bröjggyast, dito gäddbröd med fläsk inbakat uti,
samt dät vanliga nichtebrädd som förekom vid
alla högtider, utom dät vanliga gravbrödett som
icke tags fram under hela häften, och därför dät står
ha och näraende yulolett och flas i stora tennhansar
med bränvin, ja dät var ett yulbröd som man
icke uti sin helhet kan beskriva, ja sedan sig
där gammaldags flora yulhögden ut i landhemmen har viora
kärfadat.

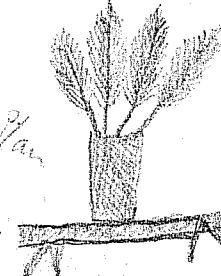
Julaxen lages i och förvaras till julapptan.

därna och plockade man in på Henriäthådagen, d. vi-
en huvudtid före än att sädlen blev fullständigt mogen
de skulle torkas och förvaras så att de halvfärdiga
hornen sätta alla horor där utsparsa skulle ställas fram
på julbordet, man sätte upp sidorna av som varo
helt fyllt med horn, för att nästkommande dag
skärd skulle bli lika väl utbildad som dessa och
vara, ty man måste förvara dem till sädde skulle
vårkaställas, där skulle dörren avbanta läggas till
sammans med nedan ledkennett efter gulghisen, där
sabat placerade man på hattnen i sakaret där dör
fick ligga till hela sädden var värkställd, där grävde
man ned kentet där man slutade sädden vid södra
ändan av fältet, där planterade man också arbetan
uti torr och mörning, på att denna skärd skulle behöva
lika kraftig och bärdig som dessa ben och arbeta till sammans,
ägg och brönnin, gognadis vid linträden, se berättelsen om linträtt, inskrift i
färtid.

Skriv endast på denna sida!

3199

89

eller
julbordet

MORE TILLFÖRSLIGT

Dräng och Piga får sin julpyärs, yulklapp.

116

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Allt drängen och pigan skulle ha sin pyän till jul datt
var okja en sed sam icke fäkm uttebliva, då allt arbet
var avslutat för dagen och yulbeordet stod dekatt
tag hundradan fram de yulklappar som skulle ut-
delas till tyänsteyaren. Dätta var dät sitta sam
midtagt efter dän antalade yultantens beräh
för bärkens klappar. man måste vänta med dräng-
en och pigan yulpresant till dätta var väntat
för si utti vanliga fall var dät drängen som fäkm
vara husbands yultante åt barnen, och efter dät
fäkm tyänstana sin julpyärs, ty dätta väntades
öppet och icke uti hundadon. Såsom sed var att man
man och länge in yulklapparna gen om dären
till de äldre pärpanorna uti förmelyen, ständde och
sprang från platsen för att icke blixa upptäcka
och igångvända av någon uti gården, efter sam en
del yulklappar haende varu mindre välvänta,

3199

96

ANNORE TILLFORLITLIGT

117

Pigan sylsjön bestod uti en fin och en gråv
brödskaka, en gulhans bakhad av bästa bygället, ett
dotten smäcke kollar eller hingkor s.h. malanshingkor,
en mindre ost. och en markl all, hade pigan varit
väl omtyckt av hufvudet på hufvudet uti sin tysta dän
tid had varit däo, fisk han en extra tilldelning
av både far och mor, nämligen en fräcklig stålke,
hemmagord, och närm sam var och en hvinnla bekävde
på dän tiden då de icke gagnade några malangor
därra plagg var ganska dykbora eller snygga de växt fad
rade och stoppade med nippor eller smällfall från
linberedningen, dät var en särskild undertyxtel
som en pig i allmänhet icke hadde råd till att shaffa
sig, så ville ju även husbunden visa sin välvilja
mot sin pig, och därför lade han fram nio klu-
lar uti silvermynt på tallriken där pigan
skulle hava sin plats vid gulbordet, ja nio dalar
dät var en stor slant under vana förfadans tid.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

91

ANDRE TILLFÖRLITLIGT
MORE RELIABLE

da pigan hade endast 20 rikstalar för ett helt år
i län, pigan fikk även en deks äpple och sättar om sida
na pans på gärdes, därför var sed på dän tiden att drängen och
fjiga skulle ha ha nyansfullt dat vill säga fredagars fri
het mellan nyårsdagen och klockdagen, detta varst för
hållandet och oraklen till att man fikk matvaror till
d.skr spän, "ytlapp" ty därför var meningen att man
skulle fördara dessa matvaror att taga med sig till dat
fattiga hemmet för att ha ha till gilt upphälle under
sina fredagar, drängens ytskän var lika med pi-
gans, måd dän lilla ändringen att han fikk ett halv
stop brännvin i tillägg av sin husbende, även han
om han varst bra antyck fikk en extra tilldelning
med ett par långstrampor av husmodaren, och två
rikstalar på tallriken där drängen hade sin anvisade
plats vid ylbandet, därför var en hedersprisat för
drängen och samtidigt en stor givna, om man ympar
län förfållandet som var högt 30 rikstalar på år för en fallgod
dräng, här han man

Skriv endast på denna sida!

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

92

INDRE TILLFÖRLITLIGT

Fönstren slutna under badet, och sängarna ardnande
med danna friga som väljar fördrag vid fönstren gulap-
tan, är därför så att dott icke allt ägde sam, ty vissa fönster
varicte icke om varse sig fördrag eller nallgardinor.
därför har uti allmänhet hammet till under den senare
tiden, när man hade trälämmar vid sina sva fönster
utvändigt med en yändubb genom lämmen och fönstret
starkas men till att sigla invändigt, så nog hade man
stabil den här fönstren då man gagnade därför, man
stängde alltid dessa lämmar då mänskett fäll på under
vanliga under vanliga fönsterallenden, man gulapta
endast medan man badade, varde sängarna i ordning,
rapade stugan, och i ordning stälde gulbardelet, då
därför varit fördigt gick fram i stugan nälv ut och öpp-
nade lämmarna, utan därför eller de fönster som låg
mot norden, dessa fick vara stängda till otte besö-
kett käyande, då fall böryade att gå till otte ångan,
hur tre på morgon slags dessa lämmar upp och yulen

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

93

ANDRE TILLFÖRSLIGT

tändes även uti denna fästtar, de övriga fästren ¹²⁰
shalle vara fria från lämmarna på grund därav att
yulysken shalle lempa hela natten och skina fram
genom de sma fästtagluggarna utan den nämnda timmen
uti denna berättelse, ty man miste och taga dät varsel
genom fästren utifran, får farmedjens val eller ne
under dät brannande inett, ja därtill var dät en
påtaglig och beständ red att man shalle under alla
förfällanden tillhålla sig vär häres anbramst och
hedra han om med dät härliga grythenett genom
fästren från både palats och bygda, nog vaat
vär förförar hedniska och vidarepliga på allt sam
förfham man denna högtiden visade man stort se
spächt får under alla förfällanden, dät fästtar man
ja deras uppförande, och deras arvhållsamhet från sidan
arbeter som uti mä äyligaste man haude undrighat
och tillham de vardagliga nyfikna, ja mä däppa
hederor mäckrar vila uti frid och ro efter sitt härdas lit
förfällning Skriv endast på denna sida! fälgar vär yulberättelsen till slutt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3199

94

ENDRE TILLFÖRSLIGI

Skriv endast på denna sida!

Brötbacken, där den första
beredningen ägde rum med
linett, förarbetet,

3199

95

red

linjomman
pass upp,
9

vatten fodrades
vid torvhognen

linbänken
denna ritning befogas linbered-
ningsberättelsen, jag sände in
för länge sedan!

